

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Mj Anders Olofsson		HOP1
Handledare		Antal ord: 11999
Tekn. Dr Thomas Ekström	Beteckning	Kurskod
	Självständigt arbete magisteruppsats, krigsvetenskap	2UK022
OFFENSIVA FLYGANFALL UNDER IRAN-IRAKKRIGET		
Sammanfattning:		
<p>Luftmaktsteorier behöver kontinuerligt prövas och utvecklas. Denna studie har identifierat en mindre forskningslucka, särskilt relevant för småstater, genom att fokusera på offensiva flygoperationer vid jämbördiga konflikter.</p>		
<p>Studien forskningssyfte och bidrag till den krigsvetenskapliga diskussionen är en teoriprövning av "The Underdog's Model" för att undersöka modellens förklaringskraft i situationer där jämbördiga stater är involverade. Inom denna kontext har fyra fall av offensiva flyganfall genomförda under Iran-Irakkriget undersökts genom en kvalitativ textanalys.</p>		
<p>Resultatanalysen visar att modellen effektivt förklarar skillnader i prestation mellan parterna. Faktorer som utbildning, teknologiskt försprång, kreativitet, kraftsamling och geografi var avgörande. Irans mer avancerade flygplattformer och kreativa operationer kontrasterade mot Iraks hierarkiska och omoderna flygvapen, vilket bekräftar modellens förklaringskraft i en jämbördig konflikt.</p>		
Nyckelord:		
Luftmakt; Symmetri; Strategiska flyganfall; Iran-Irakkriget		

Innehållsförteckning

1	INLEDNING.....	3
1.1	PROBLEMFÖRMULERING	3
1.2	FORSKNINGSÖVERSIKT.....	5
	ASYMMETRISK LUFTMAKT – “UNDERDOG” PERSPEKTIVET	5
	ASYMMETRISK LUFTMAKT – “TOP DOG” PERSPEKTIVET	6
1.3	SYFTE	8
1.4	FRÅGESTÄLLNING	8
1.5	AVGRÄNSNINGAR.....	8
2	TEORI.....	9
2.1	BEGREPPSFÖRKLARING.....	9
2.2	THE UNDERDOG’S MODEL - A THEORY OF ASYMMETRIC AIR POWER.....	10
2.3	TEORINS GRUNDFAKTORER.....	11
2.4	TEORIDISKUSSION.....	12
2.5	KRITIK MOT PASHAKHANLOUS THE UNDERDOG’S MODEL.....	13
3	METOD	14
3.1	VAL AV METOD.	14
3.2	VAL AV FALL.	14
3.3	KÄLLKRITIK	15
3.4	SÄKERSTÄLLANDE AV RELIABILITET OCH VALIDITET	15
3.5	OPERATIONALISERING AV LUFTMAKTSTEORI.....	16
3.6	ANALYSMETOD.....	18
3.7	FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	19
4	KRIGET MELLAN IRAN-IRAK 1980—1988 – HISTORIK.....	20
	STRATEGISKA ANFALL UTFÖRDA AV ISLAMIC IRANIAN AIR FORCE – IIAF	20
4.1	OPERATION KAMAN 99	20
4.2	FLYGANFALLET MOT FLYGBAS H-3	21
	STRATEGISKA ANFALL UTFÖRDA AV IRAQI AIR FORCE - IQAF	22
4.3	IRAKS INITIALA FLYGANFALL MOT IRAN DEN 22 SEPTEMBER 1980	22
4.4	IRAKS STRATEGISKA BOMBANFALL AV KHARG ISLAND.....	23
5	ANALYS & RESULTAT	24
	ANALYS OCH RESULTAT AV STRATEGISKA ANFALL UTFÖRDA AV IIAF.....	24
5.1	OPERATION KAMAN 99	24
5.2	FLYGANFALLET MOT FLYGBAS H-3	27
	ANALYS OCH RESULTAT AV STRATEGISKA ANFALL UTFÖRDA AV IQAF	29
5.3	IRAKS INITIALA FLYGANFALL MOT IRAN DEN 22 SEPTEMBER 1980	29
5.4	IRAKS STRATEGISKA ANFALL AV KHARG ISLAND	32
5.5	RESULTATSAMMANFATTNING	35
6	DISKUSSION.....	36
6.1	RESULTATDISKUSSION.....	36
6.2	JÄMFÖRELSEDISKUSSION IIAF VS IQAF.....	36
7	SLUTSATSER.....	37
7.1	FORTSATT FORSKNING.....	37
8	REFERENSER	39
9	FIGUR & TABELLFÖRTECKNING.....	42

1 Inledning

Betydelsen av luftmaktens strategiska fördelar genom snabb förflyttning, räckvidd och manöverförmåga har genom historien blivit alltmer framträdande, där varje stat utvecklar en egen strategi utifrån den rådande hotbilden. Dessa strategier vilar på teoretisk grund för hur luftstridskrafter bör användas.¹ Under Slaget om Storbritannien 1940 fick flygmarskalk Hugh Dowding betydande inflytande på tidigare teorier om ett defensivt luftförsvar en avgörande påverkan.² Royal Air Force (RAF) effektiva och välkoordinerade luftförsvarssystem, som bestod av jaktflygplan och den nyutvecklade radarteknologin, spelade en helt avgörande roll i att försvara Storbritannien mot de tyska bombangreppen.³

*"Never in the field of human conflict was so much owed by so many to so few."*⁴

Under det senaste seklet har luftmakt blivit ett avgörande militärt verktyg tack vare sina strategiska fördelar. Utveckling och utövning av luftmakt har följt den teknologiska utvecklingen av flygsystem, vapen och motmedel, vilket har lett till en kontinuerlig kapploppning om att ligga i framkant. Förberedelser för kriget kräver att nationer noggrant planerar och allokerar resurser för att säkra sin säkerhetspolitik, särskilt i en oförutsägbar geopolitisk framtid. Grunden för att lyckas i luftkriget är att en stat måste förstå och göra medvetna strategiska och taktiska val som vilar på en solid teoretisk grund, inte minst gällande offensiva luftoperationer. En teori är inte avsedd att ge specifika regler, utan att vägleda vårt omdöme och förstå komplexa situationer. Utan teori är vårt sinne som en vägvisare utan karta i en okänd terräng.

En stat med begränsade resurser i förhållande till sin motståndare måste noggrant värdera den teoretiska grund som försvarsdoktrinen vilar på. För svensk del handlar det om hur Försvarsmakten ska använda sina maktmedel för att nå säkerhetspolitiska målsättningar.⁵ Genom att studera historiska fall ökar förståelsen för luftmaktsteorier och asymmetrier mellan motståndare. Den teoretiska inspirationen vägleder strategier, även vid resursbrist, och hjälper till att identifiera avgörande faktorer för framgång eller nederlag.

1.1 Problemformulering

I en föränderlig och komplex värld är det avgörande att kontinuerligt pröva och uppdatera luftmaktsteorier för att säkerställa deras relevans och effektivitet. Detta är särskilt viktigt för små och medelstora nationer med begränsade resurser och mindre militära kapaciteter än stormakter. Mindre nationer behöver användbara teorier och strategier som kan vägleda dem i en krigsmiljö där varje beslut kan ha betydande konsekvenser för krigets utgång.

¹ John Andreas Olsen, *Routledge Handbook of Air Power* (Abingdon, Oxon: Routledge, 2018), pp. 1–5.

² Phillip S. Meilinger, "Trenchard and "morale bombing": The evolution of Royal Air Force doctrine before World War II", *The Journal of Military History* 60:2 (1996).

³ David Zimmerman, *Britain's shield: radar and the defeat of the Luftwaffe* (Stroud, Gloucestershire: Sutton, 2013), pp. 186–187.

⁴ pixelstorm, *Churchill, Hitler, and the Battle of Britain*, 2019, <https://winstonchurchill.org/publications/finest-hour/finest-hour-185/churchill-hitler-and-the-battle-of-britain/> [accessed 2024-09-03].

⁵ Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin - MSD 22* (Stockholm: 2022), p. 10.

Historiskt har luftmaktsteorier utvecklats huvudsakligen av stormakter med omfattande resurser, både i termer av kvantitet och kvalitet. Framstående teoretiker som Giulio Douhet, John Warden och Robert Pape har betonat vikten av att utöva överväldigande luftdominans (air superiority).⁶ Strategiska bombningar och djupgående anfall framhålls som grundläggande komponenter för att uppnå överlägsenhet. Dessa teorier fokuserar på att bryta fiendens vilja och krigsföringskapacitet, och förutsätter tillgång till stora flygvapen, avancerad teknologi och omfattande resurser. De är utformade för att hantera strategiska realiteter som stora nationer står inför, där luftmakten ofta används för att förstöra eller neutralisera motståndarens infrastruktur och militära kapacitet. Större stater har dessutom ett bredare utbud av flygplattformer och större kapacitet för olika luftoperationer.

För mindre nationer är tillämpningen av dessa teorier betydligt mer utmanande. Med begränsade resurser kan småstater oftast inte upprätthålla de omfattande luftoperationer som stormaktsteorierna förutsätter. Istället behöver de använda kreativitet, flexibilitet och asymmetriska fördelar för att kompensera för sina begränsningar. Utvecklingen av luftmaktsteorier anpassade för småstater blir därför avgörande. Shaun Clarkes SPOT-teori (Strategic Persuasion-Oriented Targeting), Dr. Arash Heydarian Pashakhanlou "The Underdog's Model" (UM) och Sten Arve är exempel på relevanta författare inom detta område.⁷ Upphovsmännen utforskar strategier för att optimera luftmakt med flera tankeväckande perspektiv om hur mindre nationer kan maximera sin effektivitet i luftoperationer.

Ovan nämnda småstatsteorier betonar den offensiva förmågan som avgörande. Detta är dock problematiskt, eftersom många stater saknar förmåga eller har otillräcklig kraft och resurser för att upprätthålla en sådan förmåga och behöver överbryggas.⁸ När en mindre nation möter en till synes jämbördig motståndare kan avgörande faktorer, utöver materiella skillnader, vara av mer strategisk eller taktisk karaktär. Detta kan kräva anpassning eller förnyelse av befintliga luftmaktsteorier för att bättre spegla dessa förhållanden. En central fråga är hur små och medelstora nationer kan förstå och tillämpa strategiska offensiva anfall när de står inför en motståndare, oavsett om parterna är jämbördiga (symmetriska) eller präglas av tydlig asymmetri.

Sammanfattningsvis erbjuder dessa exempel på småstatsteorier en värdefull förståelse för hur småstater kan navigera i en militär miljö präglad av materiella och kvantitativa begränsningar. Dessa teorier berikar och kompletterar befintliga luftmaktsteorier, som oftast har utvecklats för stormakter.

Det centrala vetenskapliga problemet är att luftmaktsteorierna för stormakter, med deras stora resurser, inte helt kan tillämpas på små och medelstora nationer med begränsade resurser. Därför måste småstatens teoretiska modeller kontinuerligt prövas och

⁶ Giulio Douhet, Joseph Patrick Harahan, & Richard H. Kohn, *The Command of the Air* (Tuscaloosa: University Alabama Press, 2010); John A. Warden, *The Air Campaign: Planning for Combat* (DIANE Publishing, 1994); John Warden, "The enemy as a system", *Airpower Journal* no. (1995); Robert A. Pape, *Bombing to Win : Air Power and Coercion in War* (Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1996).

⁷ R. S. Clarke, *Strategy, air strike and small nations*, Repr. ed. (RAAF Base Fairbairn: Aerospace Centre, 2001); Arash Heydarian Pashakhanlou, "The Underdog's Model: A Theory of Asymmetric Airpower", *Air & Space Power Journal* 35:4 (2021); Sten Arve, "Air Power Considerations for a small state", *Air Power Journal* vol. 18 No. 2 (2023).

⁸ Clarke 2001, pp. 70-76.

utvecklas för att bättre återspegla de offensiva utmaningar dessa nationer möter, både i symmetriska och asymmetriska konflikter samt i olika geografiska kontexter.

1.2 Forskningsöversikt

Inom krigsvetenskapen har luftmaktens roll i asymmetriska konflikter länge varit ett centralt forskningsområde. Denna forskningsöversikt syftar till att tematisera och redovisa två perspektiv av asymmetrisk luftmakt genom en luftmaktsteoretisk lins. Fokus ligger på "Underdog"-perspektivet, där en svagare aktör använder luftmakt för att utmana en överlägsen motståndare och nå avgörande militära och politiska mål, samt "Top Dog"-perspektivet, där en starkare makt använder sina luftstridskrafter för att dominera en mindre aktör. Översikten belyser bredden av luftmaktsteorier och identifierar framgångsfaktorer som är avgörande för offensiva flygoperationer, vilket ger en jämförelse av forskningsfältets ytterligheter.

Asymmetrisk Luftmakt – "Underdog" perspektivet

Operation Focus (1967)

Under sexdagarskriget avgjorde Israels dominans i luftkriget konfliktens utgång. Israels strategiskt överraskande anfall mot flera egyptiska rullbanor och flygbaser, resulterade i 80 procent utslagna egyptiska, jordanska och syriska flygplan.⁹ En fullständig luftöverlägsenhet möjliggjorde fokus på markoperationer, vilket snabbt ledde till avgörande territoriella fördelar. Genom Operation Focus exemplifieras hur Israel, ur ett underdog-perspektiv, effektivt utnyttjade luftmaktens resurser på ett kreativt och strategiskt sätt.

Israels användning av modern fransk vapentechnologi under sexdagarskriget överensstämmer med Bernard Cai Hanjies teorier, som betonar att småstater måste utnyttja avancerad teknologi och strategisk luftmakt för att uppnå snabba och avgörande segrar i krig.¹⁰ Småstater har möjlighet att snabbt anpassa sig till tekniska innovationer, vilket ger dem ett övertag gentemot större aktörer som kan ha svårare att integrera nya system.¹¹ Dessutom behöver mindre stater söka allianser och strategiskt djup genom internationellt samarbete. På så vis kan de hantera långdragna konflikter, kompensera för begränsade resurser och samtidigt långsiktigt stärka sin säkerhet och försvarsförmåga.

Hanjie framhåller att småstater kan uppnå politiska mål under fredstid genom luftmaktens icke-dödliga aspekter, vilket möjliggör en kombination av avskräckning och diplomati. Genom att bygga ett kapabelt flygvapen och visa offensiva resurser kan de skapa en tröskeleffekt, effektivt projicera avskräckning och undvika fullskaliga krigsscener.¹²

Operation Focus berör alla faktorer i Pashakhanlous UM. Modellen beskriver hur småstater kan använda asymmetriska strategier för att kompensera för begränsade resurser

⁹ Ersun N. Kurtulus, "The Notion of a "Pre-Emptive War:" the Six Day War Revisited", *Middle East Journal* 61:2 (2007), p. 1.

¹⁰ Bernard Cai Hanjie, "Airpower and Small States", *POINTER, Journal of the singapore armed-forces* 40:2 (2014), pp. 57–58.

¹¹ Hanjie 2014, p. 58.

¹² Ibid., pp. 57–58.

inom flygstridskrafter mot en större motståndare. Framgång bygger på sex avgörande faktorer: kreativitet, självförsörjning och externt stöd, engagemang, underrättelser, spridning och kraftsamling, samt att slå mot sårbara militära mål.¹³

Sten Arve identifierar metoder för att balansera småstaters styrkeförhållanden, särskilt i kontexten av Israels sexdagarskrig 1967. Arve vidareutvecklar UM med fokus på teknik och vikten av att projicera militär förmåga utanför det egna territoriet.¹⁴ Israel utnyttjade teknologiska fördelar och strategiska anfall för att hantera överlägsna fiender, vilket skapade en asymmetrisk styrkefördel och visar hur småstater kan utjämna styrkeförhållanden.

SPOT-teorin är viktig för att förstå Israels framgång under sexdagarskriget. Teorin föreslår att mindre stater, som Israel, bör prioritera operationer med hög strategisk påverkan för att förändra motståndarens ledarskap. Detta uppnåddes genom operativ och strategisk överraskning mot militära flygmål. Dock kan teorin ifrågasättas, eftersom teorins framgångsrika exempel involverar större stater med fler resurser än små nationer som Israel.¹⁵

Asymmetrisk luftmakt – “Top Dog” perspektivet

Operation Allied Force (1999)

Operation Allied Force markerade Natos offensiva luftkampanj mot Jugoslavien under Kosovokriget och tydliggjorde skillnaden mellan alliansen och Jugoslaviens flygvapen. Natos luftherravälde och offensiva förmågor visades genom avancerad teknik, särskilt precisionsstyrda vapen och underrättelsekapacitet. I kontrast hade Jugoslavien ett föråldrat flygvapen med äldre luftvärn och begränsade radarsystem. Natos fokus på jugoslavisk militär infrastruktur och ledningscentraler försvagade deras operationella kapacitet effektivt.¹⁶ Luftkampanjen demonstrerade alliansens teknologiska fördel och strategiska tillämpning, vilket ledde till att de jugoslaviska styrkorna drog sig tillbaka efter 78 dagar.

Top dog-exemplet och asymmetrisk luftmakt överensstämmer med flera luftmaktsteorier anpassade för stormakter. Giulio Douhets teorier om kontroll av lufrummet och strategisk bombning är fortfarande relevanta, men under Operation Allied Force skedde en förskjutning mot precisionsmål snarare än storskalig bombning. Douhet förespråkade en offensiv strategi som använde teknisk överlägsenhet och systematisk bombning, inklusive terrorbombning av civila, för att bryta fiendens försvarsvilja.¹⁷ Under Operation Allied Force fokuserade Nato istället på att stoppa den humanitära krisen och förhindra livsförluster genom att rikta in sig på Jugoslaviens militära infrastruktur och ledningscentraler. Målet var att försvaga deras operationer mot civila, vilket

¹³ Pashakhanlou 2021, p. 7.

¹⁴ Arve 2023, pp. 144–149, 165.

¹⁵ Clarke 2001, pp. 60–63.

¹⁶ Earl H. Tilford, "Operation allied force and the role of air power", *Parameters* 29:4 (1999).

¹⁷ Giulio Douhet, Joseph Patrick Harahan, & Richard H. Kohn 2010, pp. 51–52, 58.

demonstrerades tydligt med användningen av amerikanska F-117 Nighthawk, som visade på teknologisk överraskning.¹⁸

Under Operation Allied Force var John Wardens modell med "center of gravity" (COG) särskilt tydlig. Luftkampanjen fokuserade på att bryta Jugoslaviens krigföringskapacitet genom noggrant valda mål med maximal strategisk inverkan, vilket är centralt i Wardens teori. Modellen tar hänsyn till civilbefolkningen i målvalsprocessen för att undvika onödiga skador. Enligt Warden bör flyganfall riktas mot fiendens centrala system, inklusive ledarskap, nyckelresurser, infrastruktur och befolkning, och till sist de stridande styrkorna, snarare än bara slagfältet.¹⁹ Genom att angripa strategiska områden sekventiellt eller parallellt, kan en stat destabiliseras, vilket leder till en snabb och avgörande seger. Wardens strategi, som visade sig framgångsrik under Operation Desert Storm, var också effektiv under Operation Allied Force.

John Boyds OODA-loopteori har en tydlig tillämpning genom Nato-alliansens reaktiva taktik, som effektivt störde den serbiska beslutsfattningen. Teorin beskriver ett cykliskt beslutsfattande där den aktör som snabbast genomför OODA-loopen (Observe, Orient, Decide, Act) får en avgörande fördel. Detta tvingar motståndaren att reagera snarare än att agera proaktivt, vilket ger den snabbrikliga aktören en strategisk fördel.²⁰

Robert Papes tvångsteori var också relevant för konflikten. Strategin att rikta in sig på viktiga militära och industriella tillgångar syftade till att förneka Jugoslavien uthållighet. Papes teori framhäver den nekande strategin, som fokuserar på att slå ut fiendens militära förband och förmågor för att tvinga motståndaren att ge efter och därigenom säkra egna långsiktiga fördelar.²¹

Sammanfattning

Forskningsöversikten visar, med exempel från "Underdog"-perspektivet och Operation Focus, hur småstater med begränsade resurser kan använda kreativa strategier för att uppnå framgång i militära operationer. Genom att effektivt utnyttja sina styrkor kan de både vinna fördelar och avvärja hot. Översikten betonar även att luftmaktens tillämpning varierar med kontext och teorier. Operation Allied Force exemplifierar "Big Dog"-perspektivet, med fokus på offensiva förmåga, luftherravälde och teknologisk överlägsenhet.

Småstatsteorier har tidigare endast studerats i begränsad omfattning och i sammanhang med tydlig styrkemässig asymmetri. Forskningsöversikten visar att det saknas studier om offensiva operationer ur ett symmetriskt småstatsperspektiv. Detta utgör en identifierad forskningslucka, som skulle kunna adresseras genom att tillämpa en luftmaktsteori anpassad för små stater. Studien kan fördjupa den krigsvetenskapliga diskussionen och påverka småstaters militärstrategiska koncept samt bidra till framtida luftmaktsteorier som forskningsbidrag.

¹⁸ Michael I. Handel, "Technological surprise in war", *Intelligence and National Security* 2:1 (1987), doi:10.1080/02684528708431875, p. 3.

¹⁹ Warden 1995, pp. 44–54.

²⁰ Fadok, David S., *John Boyd and John Warden: Air Power's Quest for Strategic Paralysis* (Air University Press, 1995), <https://www.jstor.org/proxy.annalindhbiblioteket.se:2048/stable/resrep13762> [accessed 2024-04-26], p. 16.

²¹ Robert A. Pape 1996, p. 69.

1.3 Syfte

Studien syftar till att undersöka hur jämförbara små stater genomfört offensiva operationer i en symmetrisk kontext. Studien avser att stärka och pröva en teoris förklaringskraft i en kontext där jämbördiga stater är involverade.

1.4 Frågeställning

Vilken förklaringskraft har en luftmaktsteori anpassad för små stater i en kontext vid genomförande av strategiska offensiva flygoperationer?

1.5 Avgränsningar

Studien avgränsas till offensiva flygoperationer över motståndarens territorium och undersöker specifika fall i relation till UM. Övriga stridskrafter och luftmaktshändelser under kriget exkluderas, och analysen fokuserar endast på de utvalda fallen. Denna avgränsning görs för att anpassa studien till uppsatsens tidsram och säkerställa svar på frågeställningen.

2 Teori

Studien bygger på Pashakhanlous UM från 2021, med ett särskilt fokus på småstatsperspektivet. UM anses vara omfattande och belyser viktiga faktorer för offensiva flygoperationer. Modellen kommer att utforskas mer detaljerat senare i kapitlet. Eftersom teorierna fortfarande är relativt oprövade, krävs ytterligare validering för att säkerställa deras tillförlitlighet och applicerbarhet.

UM kommer att utgöra grunden för den efterföljande operationaliseringen som beskrivs i metodkapitlet. Kapitlet inleds med en begreppsförklaring relevant för studien.

2.1 Begreppsförklaring

Asymmetrisk kontext – Underdog

En asymmetrisk kontext i krig kännetecknas av stora skillnader i militär styrka, kapacitet och resurser mellan de stridande parterna. Vanligtvis har en part, ofta en stat, överlägsna teknologiska och numeriska fördelar, medan den andra parten, en icke-statlig aktör eller mindre stat, är svagare i konventionella termer. För att kompensera för denna obalans använder den svagare parten okonventionella strategier, som gerillakrigföring och cyberattacker, för att undvika direkt konfrontation och utnyttja fiendens sårbarheter.²² I militär kontext refererar en underdog ofta till en nation med begränsade resurser och teknik som ställs mot en starkare fiende. Den svagare parten använder kreativ taktik och asymmetriska metoder för att övervinna begränsningar och skapa fördelar.²³

Symmetrisk kontext.

En symmetrisk kontext i krig beskriver en situation där två stridande parter har jämförbara nivåer av militär styrka, kapacitet och metoder.²⁴ Båda sidor har tillgång till likvärdiga vapensystem, utbildade trupper samt motsvarande infrastrukturellt och logistiskt stöd. Detta möjliggör för båda parter att genomföra liknande operationer och ha en jämförbar påverkan på konfliktens utgång. Resultatet blir ofta en mer utdragen och komplex strid, där båda parter behöver strategiskt och taktiskt anpassa sig för att uppnå sina mål, vilket ökar risken för långvariga konflikter

Strategic attack (SA) - Strategiska flyganfall

En strategisk flygattack är en offensiv operation där stridskrafter riktas mot avgörande mål för fiendens krigföring. Målet är att försvaga fiendens kapacitet att fortsätta kriget genom att förstöra kritisk infrastruktur, industrier, kommunikationsnätverk och ledningscentraler. Attacker syftar till att påverka fiendens totala krigskapacitet och minska deras vilja att fortsätta konflikten, vilket resulterar i långsiktiga strategiska effekter som stödjer egna operativa målsättningar på strategisk nivå.²⁵

²² Christofer Berglund & Emil Aslan Souleimanov, "What is (not) asymmetric conflict? From conceptual stretching to conceptual structuring", *Dynamics of asymmetric conflict* 13:1 (2020), doi:10.1080/17467586.2019.1680855.

²³ Pashakhanlou 2021, pp. 6–7.

²⁴ Robert Egnell, *Framtida konfliktyper: En modell för kategorisering av krig och konflikter (S14)* (Försvvarshögskolan, 2010), p. 12.

²⁵ Warden 1995, pp. 49–51.

Air Interdiction (AI) - Flyganfall på djupet

Flyganfall på djupet syftar till att störa fiendens rörelser och försörjningsvägar innan de når stridsområdet.²⁶ Målet är att försena, försvaga eller förstöra fiendens förstärkningar och logistik, vilket minskar deras slagkraft i operationsområdet. Dessa anfall fokuserar på lokala effekter snarare än hela krigsinsatsen.

Småstat och Medelstora makter

Flera förklaringsmodeller används för att definiera småstater, men inget enhetligt system är allmänt accepterat. Småstater definieras som tredje rangens stater med FN-erkännande, som inte uppfyller kraven för medelstora makter eller stormakter. De har begränsade resurser, vilket gör att de inte kan försvara sig mot större stater men kan försvara sig mot likvärdiga eller mindre stater. Småstater kan bidra till multilaterala militäroperationer, men har inte kapaciteten att leda dem. Medelstora makter kan likställas med andra rangens stater enligt samma principer som ovan med skillnaden att andra rangens stater kan leda och organisera multilaterala militäroperationer.²⁷ Clarkes definition är att alla länder utan stormaktsstrategiska resurser betraktas som småstater.²⁸

2.2 The Underdog's Model - A Theory of Asymmetric Air Power

Teorin utvecklades för konflikter med asymmetrisk luftkrigföring utifrån en svensk kontext, med hotet från en större motståndare som Ryssland. Asymmetrin innebär att motståndaren kan vara kvalitativt och/eller kvantitativt överlägsen. Teorin baseras på data från de svenska, finska och israeliska flygvapnen samt empiriska erfarenheter från det Rysk-Finska vinterkriget, Vietnamkriget och Yom kippur-kriget.²⁹

Pashakhanlous modell förklarar hur den svagare parten kan förbättra sin position gentemot den starkare genom teorins sex grundfaktorer. Faktorerna bedöms utifrån tre relaterade kriterier: *Hur väl svagare part uppnår sina egna mål, hur väl hindrar svagare part motståndaren att uppnå dess mål, samt svagare parts kostnad för att uppnå dessa två föregående kriterier.*³⁰

Presterar den svagare parten bättre inom alla sex faktorer, ökar sannolikheten för att besegra motståndaren. Modellen är relativ, vilket innebär att en högre prestation jämfört med den starkare motståndaren är avgörande. Resultat kan dock inte garanteras, eftersom andra faktorer kan påverka förloppet då modellen är sannolikhetsbaserad. UM har kopplingar till Shaun Clarkes SPOT-teori om strategiska flyganfall, men utvecklar ytterligare principer för att optimera framgång mot en starkare motståndare.³¹

²⁶ Warden 1994, p. 72.

²⁷ Jacob Westberg, *Svenska säkerhetsstrategier: från neutralitetspolitik till ansökan om Natomedlemskap*, Tredje upplagan ed. (Lund: Studentlitteratur, 202AD), pp. 64–69.

²⁸ Clarke 2001, pp. 67–68.

²⁹ Pashakhanlou 2021, p. 6.

³⁰ Ibid., p. 8.

³¹ Ibid., p. 7.

Pashakhanlou argumenterar för att UM är relevant även i konflikter med jämbördiga eller större stater, där relativ maktskillnad kan uppstå mellan olika typer av stater.³² Vidare påpekas att även resursstarka stater kan bli tillfälliga underdogs i konflikter, vilket illustreras i Pashakhanlous studie.³³ Luftmaktsteorin erbjuder en förenklad bild av verkligheten, särskilt inom asymmetrisk krigföring. Denna förenkling kan leda till undantag, eftersom modellen medvetet avgränsar sig från andra viktiga faktorer.³⁴

2.3 Teorins grundfaktorer

Nedan presenteras de sex faktorer från Pashakhanlous luftmaktsteori som kommer att utgöra studiens fundament vid operationaliseringen och fungera som bas för den empiriska datainsamlingen.

Kreativitet

I krigets dimma måste osäkerhet hanteras genom att kombinera okonventionella idéer från kreativa individer för att skapa maximal synergieffekt med tillgängliga resurser. En platt hierarki med hög grad av öppenhet och en tillåtande kultur, främjar nyskapande idéer och flexibilitet. Exempelvis kan innovativ planering av offensiva insatser vara resultatet av kreativt tänkande och anpassningsförmåga, särskilt när den svagare parten har begränsade resurser i asymmetrisk luftkrigföring.³⁵ Ett kreativt tillvägagångssätt gör det möjligt att snabbt taktiskt anpassa sig till förändrade omständigheter och utnyttja resurser effektivt. Detta bedöms vara av stor vikt vid överraskande offensiva företa-

Självförsörjning & externt stöd

För den svagare parten är det avgörande att maximera självförsörjningen, vilket stärker motståndskraften mot avbrott i leveranser från externa leverantörer. Att producera egna vapensystem är viktigt, men externt stöd är också avgörande, särskilt i utdragna konflikter mot en större motståndare. Historiska exempel visar att leveranser av krigsmateriel ibland har dragits in, vilket gör det nödvändigt att ha alternativ.³⁶ Längre konflikter möjliggör också ersättning eller uppgradering av vapensystem. Modellen föreslår en balanserad strategi som kombinerar inhemsk produktion med stöd från tredje part.

Engagemang

UM fokuserar på hur krigförande visar engagemang genom moral, resurssättning och tolerans för offer. Det är möjligt att den svagare motståndaren kan vara villig att göra större uppoffringar och därmed "presteras bättre" än den starkare motståndaren. Vietnamkriget illustrerar detta: trots USA:s resurser hade landet stora problem med moral bland soldaterna och en dalande hemmaopinion, medan Nordvietnam och Vietcong visade exceptionellt engagemang och uthållighet i konflikten.³⁷

³² Ibid., p. 7.

³³ Ibid., p. 6.

³⁴ Ibid., p. 9.

³⁵ Ibid., p. 9.

³⁶ Ibid., pp. 11–12.

³⁷ Ibid., p. 14.

Underrättelse

Inhämtning och bearbetning av militärt värdefull information är avgörande och sker genom olika källor, såsom signalspaning, öppna källor och personbaserad inhämtning. Informationen är nödvändig för att förstå miljön där egna luftstridskrafter ska verka. Samtidigt krävs metoder för att hindra motståndaren från att samla in skyddsvärd information, vilket kan uppnås genom spridning, skenmål, kamouflage och vilseledning om egna styrkor och svagheter.³⁸ Både i fred och krig kan öppen information, såsom offentlighetsprincipen, riskera att sprida skyddsvärd information oavsiktligt, där sociala medier utgör en särskild risk. En säker hantering av inhämtad information och skydd av egna operationsplaner är därför helt avgörande.

Spridning & kraftsamling

UM framhäver både kraftsamling och spridning som avgörande, där spridning betonas. Ett effektivt spridningskoncept förhindrar snabba och stora förluster samt försvårar motståndarens målinmätning, vilket kan ha en demoraliserande effekt. Genom att effektivt kraftsamla med begränsade flygresurser kan man skapa lokal luftöverlägsenhet eller vilseleda i en asymmetrisk kontext.³⁹ Efter en luftoperation är det viktigt att åter sprida luftstridskrafterna för att upprätthålla operativ flexibilitet och skydd. För effektiv spridning krävs en välfungerande logistikkedja för underhåll och förberedelse av flygande plattformar. Både det svenska och finska flygvapnet är organiserade enligt spridningskonceptet, där Finland framgångsrikt praktiserade strategin under det rysk-finska vinterkriget.

Slå mot sårbara militära mål

Målval är centralt i Pashakhanlous modell och betonar vikten av att rikta in sig på svaga militära mål där motståndaren är mest sårbar. En noggrann riskanalys av egna förluster i relation till förväntade resultat är avgörande, liksom effektiv underrättelseinhämtning för att identifiera och lokalisera bekämpningsbara mål. Pashakhanlou betonar att civila mål bör undvikas, eftersom attacker på dessa ofta saknar effekt och kan stärka motståndarens vilja.⁴⁰ Fokus bör istället ligga på militära mål för att minska fiendens kapacitet, vilket också minskar risken för brott mot krigets lagar och internationell kritik. Genom regelbundna angrepp på militära mål kan motståndarens kapacitet gradvis minska. Om kostnaden för att ersätta förlorad utrustning blir för hög, kan motståndaren överväga att dra sig ur konflikten.

2.4 Teoridiskussion

UM har tidigare inte prövats i en jämbördig kontext, och bedöms som bäst lämpad för denna studie. Genom att applicera UM med data från de senaste femtio åren kan dess trovärdighet också bekräftas för nutida konflikter, vilket stärker modellens tillförlitlighet, eftersom UM hittills baserats på konflikter mellan 1939 och 1973.

Arve, liksom Pashakhanlou, påpekar att UM inte beaktar den viktiga geografiska aspekten.⁴¹ Geografiska förhållanden påverkar strategiska beslut och operativa resultat

³⁸ Ibid., pp. 14–15.

³⁹ Ibid., p. 16.

⁴⁰ Ibid., p. 17.

⁴¹ Arve 2023, p. 140.

genom tillgång till flygbaser och flygoperationers räckvidd. Om UM inte inkluderar dessa förhållanden kan dess relevans minska, eftersom terräng och lokala förutsättningar har stor inverkan på luftmaktstrategiers effektivitet.

2.5 Kritik mot Pashakhanlous The Underdog's Model

Luftmaktsteorin betonar inte tillräckligt de avgörande aspekterna av teknologisk överlägsenhet i kombination med en hög taktisk utbildningsnivå, som är kopplade till faktorn självförsörjning och externt stöd. Dessa aspekter anses vara kritiska för att överträffa motståndaren inom områden som kreativitet och kraftsamling vid angrepp på sårbara militära mål. Små stater utan modern vapentechnologi eller välutbildad personal riskerar att hamna i underläge i ett modernt, taktiskt luftkrig. UM uteslutning av civila mål uppfattas problematisk, då gränsen mellan civila och militära mål ofta är otydlig. Detta riskerar att överförenkla modellen och kan därmed begränsa UM förmåga att spegla den komplexa verkligheten.

3 Metod

Kapitlet beskriver studiens metodval och de utvalda fallen. Vidare behandlas reliabilitet, validitet, källkritik och operationalisering av teori och metod. Avslutningsvis diskuteras de forskningsetiska överväganden som beaktats i studien.

3.1 Val av metod.

Studien är utformad som en teoriprövande jämförande flerfallsstudie. Med UM i centrum genomförs en kvalitativ textanalys av inhämtad empiri från valda fall.⁴²

En flerfallstudie kan med fördel användas genom att koncentrera sig på specifika fall med fokus på objektivitet, systematisk observation för att formulera generaliserbara slutsatser exempelvis genom en teoriprövning eller för utveckling av befintliga teorier.⁴³

Empiri inhämtas genom litteraturstudier av luftkriget mellan Iran och Irak. En kvalitativ textanalys genomförs genom systematisk granskning av texter för att identifiera och tolka mönster och teman i fallens kontext, genom att ställa riktade frågor och läsa mellan raderna.⁴⁴ Subjektivitet kan förekomma vid kvalitativ textanalys, eftersom tolkningen beror på forskarens perspektiv och förståelse. Indikatorer från analysverktyget vägleder textanalysen och redovisas i avsnitt 3.5.

Kritik mot fallstudier finns och inkluderar deras begränsade förmåga att generalisera resultat från få fall till bredare sammanhang.⁴⁵ Det finns även en risk för forskarbias där personliga åsikter kan påverka resultatet samt att svårigheter föreligger att fullt ut bevisa kausalitet, vilket kan göra att generalisering baserat på ett enda fall kan uppfattas som problematiskt.⁴⁶ Den här studien undersöker flera fall vilket stärker validiteten, och eventuellt generaliserbarheten mot andra fall. Flerfallsstudien genomförs under en begränsad tid vilket krävt tydliga avgränsningar vid inhämtning av data, detta kan inverka på kausaliteten i analysen på grund av ett begränsat dataunderlag.⁴⁷

3.2 Val av fall.

Utifrån att teorin bygger på tydlig asymmetri är fallen kritiskt ogynnsamma.⁴⁸ De fall som ska prövas omfattar hur Iran och Irak har genomfört offensiva flyganfall med luftstridskrafter, med fokus på fyra avgränsade fall. Offensiva flyganfall under kriget mellan Iran och Irak är medvetet utvalda eftersom inblandade stater, styrkemässigt anses vara jämnstarka och utan tydlig asymmetri.^{49,50}

En variation av fall finns från luftmaktshistorien, men strategiskt så har studiens fall valts ut som är så lika varandra som möjligt utifrån de oberoende variablerna som ska

⁴² Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann E. Towns & Lena Wängnerud, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan ed. (Stockholm: Wolters Kluwer, 2017), p. 41.

⁴³ *Ibid.*, p. 89.

⁴⁴ *Ibid.*, p. 211.

⁴⁵ *Ibid.*, p. 89.

⁴⁶ Alan Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Tredje upplagan ed. (Stockholm: Liber, 2018), p. 484.

⁴⁷ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud 2017, pp. 39–41.

⁴⁸ *Ibid.*, pp. 161–163.

⁴⁹ *Ibid.*, p. 41,102.

⁵⁰ Efrayim Karsh, *The Iran-Iraq War, 1980 - 1988*, 1. publ ed. (Oxford: Osprey, 2009), pp. 14–19.

fastställa värdet på beroende variablerna, enligt mest lika design.⁵¹ Fallens samtliga oberoende variabelvärden är på förhand okända, annars skulle forskningen endast bekräfta något som redan är känt. Den beroende variabeln har ett känt värde utifrån valda fall: *öka sannolikheten för att nå luftoperativ framgång i en symmetrisk kontext.*

Fallen har valts ut ur ett jämbördigt symmetriskt perspektiv där utkomsten på förhand är okänd för att undersöka om UM kan förklara variationerna. Detta möjliggör en prövning av luftmaktsteorins förklaringskraft för att besvara studiens frågeställning. Pashakhanlou menar att modellen ska kunna tillämpas på jämbördiga stater, vilket tidigare inte har prövats inom ramen för UM-teorins utveckling.⁵² De fyra fallen har ingen tidigare koppling till UM.

Studien har använt ett iterativt arbetssätt som möjliggjort justeringar av olika delar under arbetets gång, i takt med ny kunskap.

3.3 Källkritik

Studiens empiri bygger på en kombination av historiska beskrivningar i böcker, monografier och vetenskapliga artiklar, kompletterat med internetsökningar för att stärka underlaget. Materialet består av både primära och sekundära källor, där de primära källorna inkluderar intervjuer och ögonvittnesskildringar. Samtliga källor har granskats noggrant enligt de fyra grundläggande källkritiska kriterierna⁵³.

Monografi gavs ut under krigsåren, övrig litteratur strax efter krigsslutet, vilket stärker samtidighetskravet. Gällande *The role of airpower in the Iran-Iraq War* samt *Iran-Iraq War in the air, 1980 – 1988*, är båda verken skrivna av västerländska författare. Risken för att verken är skrivna med favör uppfattas som ringa. Samtidighetskravet påverkar trovärdigheten något negativt där andra verket utgavs 12 år efter krigsslutet medan första verket publicerades ytterligare fem år senare. Eventuell tendens har hanterats genom att granska litteratur från olika källor för att säkerställa validitet och noggrannhet. Det begränsade underlaget kan ha påverkat objektiviteten, men eftersom källorna återfinns och refereras i tidigare forskning bidrar detta till att stärka både källkritiken och studiens trovärdighet.

3.4 Säkerställande av reliabilitet och validitet

För att säkerställa hög reliabilitet i studien har ett noggrant och konsekvent tillvägagångssätt med tydliga definitioner använts vid mätning och operationalisering av variabler vilken presenteras under avsnitt 3.5.⁵⁴ Genom att använda indikatorer som är direkt kopplade till den teori som prövas, har risken för mätfel minimerats.⁵⁵ Detta har inneburit att specifika åtgärder vidtagits för att garantera att mätresultaten är stabila och reproducerbara, vilket stärker studiens trovärdighet och motverkar subjektiva bedömningar som skulle kunna uppstå på grund av bristfälliga mätningar. På så sätt har både reliabiliteten och tillförlitligheten i de slutsatser som dras från resultaten ökat. För att

⁵¹ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud 2017, p. 103.

⁵² Pashakhanlou 2021, p. 7.

⁵³ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud 2017, pp. 291–296.

⁵⁴ Bryman 2018, p. 207.

⁵⁵ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud 2017, p. 55.

undvika forskarbias användes reflexivitet, vilket inneburit medvetenhet om egna förhandsuppfattningar och kontinuerlig reflektion som kunnat påverka datainsamlingen.⁵⁶

Validiteten för studiens resultat har också varit en central aspekt, och åtgärder har vidtagits för att säkerställa att studien mäter det som avses att mätas.⁵⁷ För att förstärka den interna validiteten har studien strukturerats detaljerat, från teoretisk grund till empirisk analys.⁵⁸ En systematisk och omfattande analys av analysverktygets data har genomförts för att säkerställa att slutsatserna är väl förankrade i det empiriska materialet med god överensstämmelse mot teorin som prövas.

Subjektiv analys av variabler kan resultera i begränsad validitet. För att motverka detta har objektiva mått använts, data triangulerats och metodologin hållits transparent.⁵⁹ Vidare har fyra olika fall studerats där empiriska källor jämförts för att öka den externa validiteten, vilket innebär att resultaten kan få generaliserbarhet och relevans även utanför den specifika kontext som undersöks.⁶⁰ Även om validitetsproblem inte kan elimineras helt, utgör studiens analysverktyg en garant för att begränsa dessa problem och därigenom öka studiens tillförlitlighet som helhet.

3.5 Operationalisering av luftmaktsteori

En noggrant genomförd operationalisering ökar studiens reliabilitet och underlättar replikering på andra fall, vilket förbättrar den externa validiteten.⁶¹

Operationalisering av UM har skett genom en process där UM teoretiska begrepp har analyserats och omvandlats till empiriskt mätbara variabler och kategorier i ett analysverktyg.⁶² Analysverktygets oberoende variabler är direkt hämtade från UM, där varje enskild faktor är en separat oberoende variabel, enligt tabell 1. Varje enskild faktors innebörd i UM har efter en noggrann analys brutits ner till ett antal operationella indikatorer med nyckelord i analysverktyget utifrån avsnitt 2.3.

Oberoende variabel beskriver variationen i egenskaper hos analysenheterna (UM 1–6) som ska förklara variationen i beroende variabeln.⁶³ Variationsvärdet fastställs i analysverktyget genom förekomst och påverkansgrad enligt avsnitt 3.6.

Beroende variabel, beskriver sammantaget variationen i den egenskap hos analysenheterna, fallen, som studien vill förklara.⁶⁴ *Öka sannolikheten för att nå luftoperativ framgång i en symmetrisk kontext.*

Baserat på fyra olika fall identifieras och kvantifieras empiriska data till analysverktyget.

⁵⁶ Bryman 2018, p. 831.

⁵⁷ Ibid., p. 209.

⁵⁸ Ibid., pp. 465, 827.

⁵⁹ Ibid., p. 468.

⁶⁰ Ibid., pp. 466, 826.

⁶¹ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud 2017, pp. 57, 59.

⁶² Ibid., pp. 56–57.

⁶³ Ibid., p. 52.

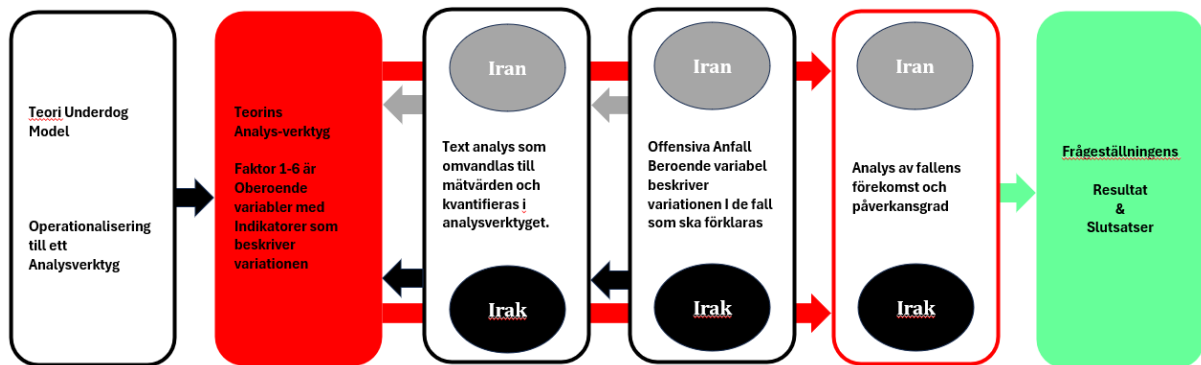
⁶⁴ Ibid., p. 51.

<p>UM Faktor 1-6 Oberoende variabel</p>	<p>Operationella indikatorer utifrån teorin, som ska ge svar på faktorns påverkansgrad utifrån:</p> <p><i>Hur väl uppnår part sina egna mål</i></p> <p><i>Hur väl hindrar part motståndaren att uppnå dess mål.</i></p> <p><i>Parts kostnad för att uppnå föregående två kriterier.</i></p>	<p>Förekomst I Empirin</p> <p><i>Hög-3</i></p> <p><i>Låg-2</i></p> <p><i>Ingen-1</i></p>	<p>Påverkansgrad I förhållande till motståndaren → Ökad chans till framgång.</p> <p><i>Hög-3</i></p> <p><i>Låg-2</i></p> <p><i>Ingen-1</i></p>
<p>Kreativitet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taktisk kreativitet. • Maximal synergieffekt med tillgängliga resurser. • Övriga/Övriga. 		
<p>Självförsörjning & externt stöd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Egen produktion av flygsystem och vapen. • Externa/3:e part leveranser av flygsystem/vapen/utbildning. • Intern militär utbildning. 		
<p>Engagemang</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Militären och civil befolkningens försvarsvilja. • Tolerans för offer. • Statens avsatta ekonomiska militära resurser. 		
<p>Underrättelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Förmågan att genomföra underrättelseinhämtning mot motståndaren. • Förmåga till kontraunderrättelse mot motståndaren. 		
<p>Spridning & kraftsamling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Förmåga till skydd & spridning av kritiska vapensystem. • Förmåga till kraftsamling i tid och rum. • Lokal överlägsenhet. 		
<p>Slå mot sårbara militära mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Förmåga att genomföra SA samt AI. • Kostnad vs Nyttan vid målval med stöd av Underättelser. 		

Tabell 1, Operationalisering/analysverktyg

3.6 Analysmetod

Analysmetodens flöde illustreras, enligt figur 1.

Figur 1, Analysmetod

Studien har tillämpat en kvalitativ forskningsmetod och utgår från ett målstyrt urval av fall baserat på specifika kriterier.⁶⁵ Identifierade indikatorer och nyckelord från operationaliseringen har därefter använts vid sökningen efter relevanta data i den kvalitativa textanalysen, kopplade till de sex faktorerna under datainsamlingen, för sammanställning i databasen, enligt figur 2.

#	Fall 1-4	Faktor	Källa	Textavsnitt
	1	Kreativitet	COO s.79	"Each base prepared its plans based on pre-selected target and tactics" "Mehrabad and Shiraz were assigned tanker aircraft when required" "Several Tomcats were prepared for offensive escort operations" "pilots had to fly extremely low to avoid any Iraqi air defence"
	1	Självförsörjning & externt stöd	Karsh s.10	"By early 1979 the Iranian air force had 447 combat aircrafts, including 77 F-14, compared with Iraq's 339"
	1	Självförsörjning & externt stöd	BQ s.23	"The IAF aircraft force structure remained potent at the time of the Iraqi attack. The IAF had 77 F-14As for the air defense role, though their ability to use the Phoenix missile was questionable. The backbone of the force was its 166 F-4Ds and Es. All the F-4Es had leading edge slots for increased maneuverability, some <u>were capable of firing the Maverick air-to-ground missile</u> "
	2	Kreativitet	COO s.118	"at hardly 300ft (100m) altitude, far below any safety standards!" "follow the Turkish and Syrian border, in order to escape detection by Iraqi radars"
	2	Kreativitet	Dagres	"Colonel (Ret.) Luther Yadegarian, an Assyrian-Iranian officer and a Boeing 707 fuel tanker pilot" "It was the most difficult thing I ever did with low visibility." "We didn't know if the tankers would be there..."
	1	Spridning & kraftsamling	COO s.62	"USAF instructors in Iran they praised the Iranian pilots for their professional performance using the mavericks in combat"
	2	Slå mot sårbara militära mål	COO s.120	" <u>destruction</u> of three An-12bp transport, one TU-16 bombers, four MiG-21, five SU-20/-22, eight MiG 23s, Two Mirage F1..."

Figur 2, Exempel databas

För att testa UM kvantifieras data från databasen, baserat på de fyra fallen och dess indikatorer, med hjälp av analysverktyget, resultaten delas upp i individuella faktorer inom analysverktyget. Indikatorerna ska för varje faktor söka svar på; *Hur väl uppnår part sina egna mål, Hur väl hindrar part motståndaren att uppnå dess mål, Parts kostnad för att uppnå föregående två kriterier.* Mätningar sker identiskt för båda staters fall utifrån analysverktyget.

De kvantifierade svaren från textanalysen fastställer hur ofta indikatorerna för faktorerna förekommer och bedömer i vilken grad varje faktor påverkar respektive fall. Påverkansgraden bedöms utifrån hur väl part lyckas med anfallet mot motståndaren.

Förekomst och påverkan klassificeras och definieras i analysverktyget.⁶⁶ Enligt tabell 2+3. Eventuell subjektivitet omhändertas enligt avsnitt 3.4.

⁶⁵ Bryman 2018, pp. 495-498.

⁶⁶ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud 2017, p. 55.

Förekomst i empirin	Definition av Förekomst
Hög-3	Variabeln förekommer i det empiriska materialet
Låg-2	Variabeln förekommer sällan i det empiriska materialet
Ingen-1	Användningen och förekomsten av variabeln kan inte bekräftas

Tabell 2, Förekomst

Påverkansgrad i förhållande till motståndaren	Definition av Påverkansgrad för anfallande part
Hög-3	Variabeln har hög grad av påverkan på utfallet
Låg-2	Variabeln har låg grad av påverkan på utfallet
Ingen-1	Variabelns påverkan på utfallet kan ej bekräftas

Tabell 3, Påverkansgrad

Sammanräkning av enskilt falls samtliga faktorerers påverkansgrad sker enligt tabell 4. Sammanfattning av enskilt fall sker uppdelat, enligt tabell 5–9. Till resultatsammanfattningen avsnitt 5.5 sammanvägs samtliga fall, resultat analyseras och jämförs för att slutligen besvara forskningsfrågan.

Enskilt falls påverkansgrad: 1-3 (max 18)	Teorins förklaringskraft
13-18	Konfirmeras
7-12	Konfirmeras till del
0-6	Konfirmeras ej

Tabell 4, Förklaringskraft

3.7 Forskningsetiska överväganden

Studien beaktar viktiga forskningsetiska aspekter kopplade till människor och död, och detta hanteras med stor respekt. Författaren eftersträvar att förbli neutral i förhållande till aktörerna, och inga aktiva deltagare som kan ta skada ingår i forskningen.⁶⁷

Vid genomförandet av studien har etiska överväganden varit centrala för att säkerställa att forskningen utförts med integritet och respekt för de analyserade verken. För att garantera en ärlig hantering av källmaterialet har varje text noggrant analyserats och presenterats med tydliga källhänvisningar för att ge korrekt erkännande till originalförfattarna. Under hela processen har särskild omsorg lagts vid att undvika plagiat eller miss-tolkning av andras arbete.

För att ytterligare säkerställa att forskningen följer god forskningssed har Vetenskapsrådets riktlinjer och allmänna principer tillämpats. Dessa har fungerat som en ram för att hantera källor korrekt och etiskt.⁶⁸

Ett välgrundat förtroende i samhället för forskarna och forskningen är en förutsättning för forskningens framtid⁶⁹

⁶⁷ Bryman 2018, p. 172.

⁶⁸ God forskningssed, [text], , <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html> [accessed 2024-08-28].

⁶⁹ Ibid.,

4 Kriget mellan Iran-Irak 1980—1988 – Historik

Kriget mellan Iran och Irak, som pågick från 1980 till 1988, är en av de mest förödande konflikterna i modern tid. Konflikten inleddes den 22 september 1980 när Irak, under Saddam Husseins ledning, invaderade Iran. Invasionen syftade till att utnyttja Irans politiska svagheter efter den islamiska revolutionen 1979 och stärka Saddams inflytande i Gulfregionen.^{70, 71} Irans ledare hade stark motivation att försvara den nyetablerade islamiska republiken, där moralen var hög och den ideologiska övertygelsen spelade en central roll i försvaret av landet.⁷²

Kriget utvecklades snabbt till en långvarig konflikt präglad av intensiva ställningskrig och brutala strider. En särskilt mörk aspekt var användningen av kemiska vapen, som riktades mot både soldater och civila.⁷³ De främsta orsakerna till konflikten var en kombination av territoriella, politiska, ideologiska och ekonomiska intressen.⁷⁴ Irak strävade efter att stärka sitt regionala inflytande och utöka sin makt i Persiska viken, där kontrollen över oljeresurser och handelsvägar var centrala drivkrafter för den geopolitiska strategin.⁷⁵

Under luftkriget mellan Iran och Irak uppskattas det att de tillsammans förlorade hundratal flygplan, med varierande fördelningar beroende på källa. Irak förlorade mellan 200 och 300 flygplan, medan Iran förlorade mellan 140 och 200 flygplan.⁷⁶

Kriget avslutades i augusti 1988 med en vapenvila som förmedlades av FN, men utan någon formell fredsöverenskommelse.⁷⁷

*Millions of irreplaceable lives were lost, hundreds of thousands were crippled for life, and trillions of dollars wasted in war damage and related costs.*⁷⁸

Strategiska anfall utförda av Islamic Iranian Air Force – IIAF

4.1 Operation Kaman 99

Operation Kaman 99, genomfördes den 22–23 september 1980, var en omfattande flyginsats av det iranska flygvapnet. Anfallet var en följd av Iraks initiala anfall den 22 september. Upp till 140 offensiva flygplan deltog vid anfallet. Den offensiva flygattacken

⁷⁰ Ronald E. Bergquist, *The role of airpower in the Iran-Iraq War* (Maxwell Air Force Base, Ala.: Air University Press, 2005), pp. 32–33.

⁷¹ Efrayim Karsh, *The Iran-Iraq war: a military analysis* (London: Internat. Inst. for Strategic Studies, 1987), pp. 13–15.

⁷² Pierre Razoux & Nicholas Elliott, *The Iran-Iraq war* (Cambridge, Massachusetts ; London, England: The Belknap Press of Harvard University Press, 2015), pp. 8–9.

⁷³ Javed Ali, "Chemical weapons and the Iran-Iraq war: A case study in noncompliance", *The Nonproliferation Review* 8:1 (2001), doi:10.1080/10736700108436837, p. 43.

⁷⁴ Karsh 2009, pp. 5–7, 10–12.

⁷⁵ Bergquist 2005, pp. 29–34.

⁷⁶ Tom Cooper & Farzad Bishop, *Iran-Iraq War in the air, 1980-1988* (Atglen, Pa: Schiffer Military History, 2000), pp. 284–285.

⁷⁷ UN Security Council (42nd Year: 1987), "Resolution 598 (1987) /: adopted by the Security Council at its 2750th meeting, on 20 July 1987.", no. (1987).

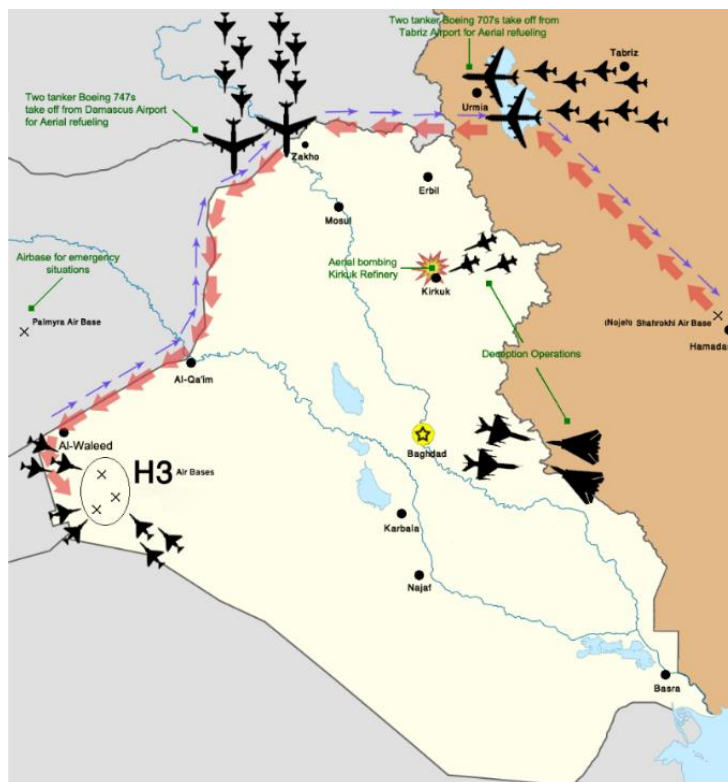
⁷⁸ Cooper & Bishop 2000, p. 291.

syftade att slå ut Iraks flygvapen, genom attacker mot irakiska baser och militärinstallationer. Flyginsatsen, som inkluderade ett stort antal uppdrag, förhindrade Irak från att etablera luftöverlägsenhet och samtidigt tillfogades omfattande skador på flygplan och anläggningar. Det iranska motanfallet syftade till att säkra luftöverlägsenhet och skydda landets strategiskt viktiga oljeanläggningar i Persiska viken.⁷⁹

I princip alla flygbaser i östra Irak anfölls. Första vågen riktades mot 15 mål, inklusive 8 viktiga flygbaser som skadades och blev obrukbara under en längre tid. Operationen visade Irans operativa kapacitet och nationens motståndskraft i konflikten.

4.2 Flyganfallet mot flygbas H-3

I april 1981 genomförde det iranska flygvapnet en strategisk överraskningsattack mot Iraks H3-flygbas, belägen i västra Irak, över 1000 kilometer från den iranska gränsen. Detta komplex av flygbaser, var då hemvist för stora delar av Iraks flygvapen, som innefattade avancerade stridsflygplan och bombplan. Den iranska operationen, genomförd med noggrant planerade flygrutter och koordinerad lufttankning, syftade till att undvika upptäckten av det irakiska luftförsvaret (Figur 3). Resultatet blev omfattande förstörelse av irakiska flygplan på marken och allvarliga skador på basens infrastruktur. Anfallet demonstrerade Irans förmåga till avancerade, överraskande offensiva flygoperationer och underströk lufttankningens strategiska betydelse för ökad räckvidd och effektivitet.⁸⁰

Figur 3, H-3 Air Strike, military-history.fandom.com

⁷⁹ Ibid., pp. 77–78.

⁸⁰ Razoux & Elliott 2015, p. 17.

Strategiska anfall utförda av Iraqi Air Force - IQAF

4.3 Iraks initiala flyganfall mot Iran den 22 september 1980

Beslutet att anfälla Iran hade fattats redan i augusti 1979, kort efter att Saddam Hussein tagit över makten.⁸¹ Under Iraks initiala flyganfall mot Iran den 22 september 1980 deltog 192 irakiska stridsflygplan.⁸² Majoriteten av flygsystemen var forna sovjetiska och bestod av Mig-23, Mig-21, Su-7, Su-20 samt ett fåtal strategiska bombflygplan i form av Il-28 och Tu-22. Operationen syftade till att genom överraskning, tidigt i konflikten, slå ut Irans flygvapen och etablera luftöverlägsenhet i början av det pågående kriget. Irak riktade första anfallsvågen mot åtta av Irans viktigaste flygbaser, fem civila flygplatser, militära installationer i form av stridsledningscentraler, fyra armé installationer och tre oljeraffinaderier.⁸³ Anfallet följdes av ytterligare anfallsvågor. Geografiskt riktades anfällen mot mål i de västra delarna av Iran, på grund av den begränsade räckvidden för de iranska flyganfallen, enligt figur 4.

When night fell, it became clear to the Iraqi high command that its counter air campaign was a total failure⁸⁴

Figur 4, Anfallsmål, en.wikipedia.org/wiki/War_of_the_cities

⁸¹ Bergquist 2005, p. 37.

⁸² Cooper & Bishop 2000, p. 72.

⁸³ Ibid., p. 72.

⁸⁴ Ibid., p. 75.

4.4 Iraks strategiska bombanfall av Kharg Island

Ur Iraks perspektiv var den strategiska inriktningen att utföra upprepade bombanfall mot Kharg Island en central del av landets krigsstrategi under Iran-Irakkriget. Beläget i Persiska viken fungerade Kharg Island som en kritisk knutpunkt för Irans oljeexport och spelade en avgörande roll för landets ekonomiska struktur. Irak riktade angreppen mot Kharg Islands oljeterminaler och infrastruktur för att försvaga Irans ekonomiska bas och öka det strategiska trycket.⁸⁵ Trots brister på taktisk kunskap planerade och beordrade Saddam Hussein dessa attacker, IQAF ineffektiva vapen och flygsystem försvårade genomförandet i det väl skyddade området.^{86,87} Många anfall missade sina mål eller hade begränsad effekt. Trots detta orsakade sammantaget bombningarna omfattande skador på oljelagren och ledde till fördröjningar i Irans oljeexport, vilket fick allvarliga ekonomiska konsekvenser för landet.⁸⁸

⁸⁵ Karsh 2009, p. 45.

⁸⁶ Cooper & Bishop 2000, p. 141.

⁸⁷ Bergquist 2005, p. 44.

⁸⁸ Ibid., pp. 46–48.

5 Analys & Resultat

Analys och resultat är en sammanvägning av den teoretiska oberoende variabeln (1–6) med tillhörande indikatorer i analysverktyget. Analysen fokuserar på hur variablerna samverkar och påverkar utfallet, baserat på deras förekomst i empirin och graden av påverkan. Vidare diskuteras deras relevans för att förstå de krigsfall som studien undersöker. En subjektivitet kan förekomma i bedömandet av insamlade data och variablernas påverkan, där personlig erfarenhet används utan ett ställningstagande för ena eller andra part i analyserade fall.⁸⁹ Sambandet mellan variablernas påverkan och teorins förklaringskraft klargörs. Flera variabler med hög påverkan förstärker UM's förklaringsvärde.

Analys och resultat av strategiska anfall utförda av IIAF

5.1 Operation Kaman 99

Kreativitet

Operationen innebar en välkoordinerad flygattack mot irakiska flygbaser och strategiska mål, en av de mest betydande i det tidiga skedet av Iran-Irakkriget. Anfallen överraskade Irak, vilket gav Iran en strategisk fördel. Det iranska flygvapnet agerade snabbt och effektivt, vilket temporärt försvagade Iraks luftförsvaret och maximerade utnyttjandet av sina moderna flygkapaciteter och irakiska svagheter.⁹⁰

Efter anflygning på låg höjd för att undvika irakiskt luftvärn inledde iranska stridsflygplan, med stöd av lufttankningsplan, den första av tre anfallsvågor mot irakiska flygbaser och oljeinstallationer. Upp emot 200 flygplan deltar i operationen.⁹¹

"Kreativitet" är högt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad.

Självförsörjning & externt stöd

Det Islamiska Iranska Flygvapnet (IIAF) byggde sin styrka på omfattande utbildning från det amerikanska flygvapnet, vilket förberedde dem väl för framtida strider. Under 1970-talet genomgick IIAF en betydande expansion och modernisering, främst tack vare USA och president Richard Nixons beslut 1972 att tillåta shahen av Iran att köpa avancerad militär utrustning från den amerikanska försvarsindustrin.⁹²

Genom omfattande inköp av amerikanska flygplan blev IIAF en kraftfull styrka och vid slutet av 1970-talet var de den mest imponerande flygstyrkan i regionen. Vid krigsutbrottet hade Iran 77 F-14A, 166 F-4D/E och 166 F-5E/F stridsflygplan, samt transport och lufttankningsflygplan.⁹³

⁸⁹ Bryman 2018, p. 484.

⁹⁰ Cooper & Bishop 2000, pp. 79–80.

⁹¹ Ibid., pp. 77–79.

⁹² Karsh 1987, pp. 10–11.

⁹³ Bergquist 2005, pp. 23–26.

Under konfliktens tidiga skede var det externa stödet av flygplan, beväpning och reservdelar av mindre betydelse, men blev senare betydande för Iran på grund av de brustna amerikanska relationerna.⁹⁴

"Självförsörjning och externt stöd" är högt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad.

Engagemang

Enligt UM kan moraliska och ideologiska faktorer driva underlägsna aktörer till framgång. Operationen genomfördes i ett skede där den iranska revolutionen fortfarande var ny, och det fanns en stark motivation att försvara den nya islamiska republiken.⁹⁵ Den nationella moralen var inledningsvis hög till följd av invasionen men minskade efterhand till följd av stora personella förluster.⁹⁶

Operationen demonstrerade Irans operativa kapacitet trots det överraskande anfallet från Irak och symboliserade nationens motståndskraft, samtidigt som den framhöll vikten av strategiska flyganfall i den nu pågående konflikten.

Irans försvarsutgifter ökade under kriget.⁹⁷

Sanktioner medförde svårigheter att upphandla amerikanska reservdelar till flygsystemen vilket förvärrade situationen, underhållsbristen ökade i takt med det utdragna kriget.⁹⁸

"Engagemang" är lågt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha låg påverkansgrad.

Underrättelser

Attackflygförbanden inledde sina uppdrag utifrån noggrant förberedda anfallsplaner, som baserades på insamlat målunderlag och aktuella underrättelserrapporter.⁹⁹ Planerna genomfördes omedelbart som ett motangrepp mot irakiska flygbaser.¹⁰⁰

Iraks underrättelser förutspådde inte en så massiv motattack, vilket resulterade i svaga försvarsåtgärder för luftförsvaret och skyddet av känslig infrastruktur.¹⁰¹ Likväl drabbades Iran av några förluster från Irakiskt luftvärn på grund av egna otillräckliga underrättelser om målområdet.¹⁰²

"Underrättelser" är lågt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad.

⁹⁴ Karsh 1987, p. 46.

⁹⁵ Karsh 2009, pp. 70–71.

⁹⁶ Karsh 1987, pp. 49–50.

⁹⁷ Shahram Chubin & Charles Tripp, *Iran and Iraq at war* (Boulder, Colo: Westview Pr, 1988), pp. 123–127.

⁹⁸ Karsh 1987, p. 46.

⁹⁹ Cooper & Bishop 2000, p. 79.

¹⁰⁰ Bergquist 2005, p. 62.

¹⁰¹ Cooper & Bishop 2000, p. 79.

¹⁰² Bergquist 2005, p. 58.

Spridning & Kraftsamling

Kraftsamlingen omfattar upp till 200 flygplan i olika roller, som avflyger från flera spridda flygbaser mot Irak. Fortifikatoriskt skyddade uppställningsplatser för flygplan samt ett starkt luftvärn skyddade de egna flygbaserna.¹⁰³ Taktiskt framträder en hög nivå av förmåga till synkronisering och samordning mellan olika system i samverkan. Insprängt jaktskydd används vid offensiva uppdrag eller som egenskydd för det egna attackflyget.

Första vågen slog mot 15 mål, inklusive tolv flygbaser där 20 flygplan förstördes på marken. Av 140 egna stridsflygplan förlorades endast tre. Eskortjakten och luftförsvaret sköt ner 13 irakiska flygplan, och ytterligare 23 nästa dag.¹⁰⁴ Analysen påvisar en lyckad riskanalys avseende kostnaden för att uppnå förväntade resultat kontra de egna förlusterna.

Luftöverlägsenheten var kritisk för Irans försvar, då armén ansågs oförmögen att stoppa en irakisk markinvasion och därför behövde skydd.¹⁰⁵ Kraftsamlingen bidrog till ett tillfälligt luftherravälde genom att slå ut viktiga mål.

Irans agerande var starkt påverkat av amerikanska influenser, till följd av tidigare utbildningsstöd från USA vid inköp av amerikanska flygsystem. De iranska piloterna bedömdes som mycket skickliga i en rapport till Pentagon, skriven av de amerikanska instruktörerna.¹⁰⁶

"Spridning & kraftsamling" är högt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad.

Slå mot sårbara militära mål

Irans förmåga stärktes av avancerade vapensystem, som representerade den senaste teknologin och var utvecklade för att möta kraven i modernt luftkrig. Systemen inkluderade markmålsvapen med dåtidens avancerade elektrooptiska målsökare för precisionsstyrning.¹⁰⁷ Strategiska anfall utfördes i samverkan med IFF-utrustade (Identification Friend or Foe) jaktflygplan med moderna värme och radarmålsökande robotar.¹⁰⁸ Flygoperationen genomfördes med nyttjande av egen lufttankningskapacitet, vilket utökade uppdragets räckvidd och uthållighet.

Det strategiska målet var att skydda Irans viktiga oljeanläggningar i nordöstra Persiska viken och avskräcka Irak från att genomföra offensiva flyganfall mot dessa anläggningar. Därutöver skulle flygvapnet stå för skyddet av egna marina enheter samt för att projicera egna offensiva mark/sjöoperationer i området.¹⁰⁹

¹⁰³ Cooper & Bishop 2000, p. 77.

¹⁰⁴ Ibid., p. 81.

¹⁰⁵ Karsh 1987, p. 21.

¹⁰⁶ Cooper & Bishop 2000, p. 62.

¹⁰⁷ Ibid., p. 29.

¹⁰⁸ Karsh 1987, pp. 10–11; Cooper & Bishop 2000, pp. 29, 79.

¹⁰⁹ Cooper & Bishop 2000, pp. 77–78.

"Slå mot sårbara militära mål" är högt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad.

Sammanfattning Operation Kaman 99:

Faktor 1-6, Oberoende variabel	Förekomst I Empirin	Påverkansgrad I förhållande till motståndaren
Kreativitet	Hög-3	Hög-3
Självförsörjning & externt stöd	Hög-3	Hög-3
Engagemang	Låg-2	Låg-2
Underrättelse	Låg-2	Hög-3
Spridning & Kraftsamling	Hög-3	Hög-3
Slå mot sårbara militära mål	Hög-3	Hög-3

Tabell 5, Operation Kaman 99

5.2 Flyganfallet mot flygbas H-3

Kreativitet

Operationens planering krävde noggrann koordinering av anfallsmål och samtidigt flygaktiviteter, inklusive stridsflyg, lufttankning och avledningsmanövrar. Resultatet blev nästan fem timmar av riskfylld flygoperation där kreativ taktik ledde till en överraskande strategisk attack och imponerande resultat genom maximerad resursanvändning.¹¹⁰ Iran använde överraskningsprincipen effektivt genom att attackera där Irak kände sig säkra, vilket blev avgörande för operationens framgång.

Istället för den riskabla ruten över Bagdad valdes en innovativ låghöjdsrutt genom syriskt och turkiskt luftrum. Lufttankning genomfördes över Iran och den syriska öknen på låg höjd (<300 ft) för att undvika radar. Den noggrant planerade manövern, med civil avledning och radiotystnad, visade hur kreativitet och strategiskt lufttankningsstöd var avgörande.¹¹¹ Överraskningen blev total, utan att ett enda irakiskt jaktplan var redo vid H-3-baserna.

"Kreativitet" är högt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad.

Självförsörjning & externt stöd

Samma analys som operation Kaman 99.

¹¹⁰ Ibid., pp. 119-120.

¹¹¹ Holly Dages, *How Iranian Phantoms pulled off one of the most daring airstrikes in recent memory*, 31/3 2021, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/how-iranian-phantoms-pulled-off-one-of-the-most-daring-air-strikes-in-recent-memory/> [accessed 2024-08-23].

"Självförsörjning & externt stöd" är högt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad.

Engagemang

H-3-attacken var en riskfylld flygoperation som satte stor press på de iranska piloterna och besättningarna. Deras insats visar tydligt lojalitet och patriotism för sitt land.

Ayatollah Ruhollah Khomeini tackade personligen piloter och officerare för deras mod och skicklighet. Erkännandet gällde både planering och genomförande av en extraordinär operation för att nå de avlägsna målen i västra Irak.¹¹²

Inledningsvis var moralen hög efter invasionen men minskade med de stora förlusterna.¹¹³ Attackerna på oljeindustrin sänkte Irans inkomster, medan militära kostnader steg.¹¹⁴ Sanktioner och brist på amerikanska reservdelar förvärrade underhållsproblemen under det utdragna kriget.¹¹⁵

"Engagemang" är lågt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha låg påverkansgrad

Underrättelse

Iransk underrättelse visade förflyttning av värdefulla flygplattformer till Al Walid-basen (H3) i västra Irak. Låg irakisk flygaktivitet, särskilt i norr, bidrog till beslutet att anfälla. Israelisk underrättelse avslöjade samarbete mellan Jordanien och Irak kring leveranser och reservdelar från Egypten, vilket gav militärlogistiska insikter om H3-baserna.¹¹⁶

Irakiska underrättelsetjänster ansåg att flygbaserna i västra Al-Anbar, som rymde majoriteten av det irakiska flygvapnets flotta, var strategiskt placerade för att hålla iranska flygplan på avstånd från gränserna. Detta bedömdes göra det omöjligt för iranska styrkor att attackera baserna, en bedömning som senare visade sig vara felaktig.

"Underrättelse" är lågt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad

Spridning & kraftsamling

Samma analys som operation Kaman 99, med tillägget att Iran demonstrerade förmågan att strategiskt kraftsamla flygresurser och påverka fienden genom hela operationsdjupet, även mot mål som Irak betraktade vara utom räckhåll.¹¹⁷

"Spridning & kraftsamling" är högt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad

Slå mot sårbara militära mål

¹¹² Ibid.,

¹¹³ Karsh 1987, pp. 49-50.

¹¹⁴ Chubin & Tripp 1988, pp. 123-127.

¹¹⁵ Karsh 1987, p. 46.

¹¹⁶ Cooper & Bishop 2000, p. 119.

¹¹⁷ Dagres 2021.

Samma analys som operation Kaman 99, med tillägget att anfallet resulterade i att 27 flygplan och helikoptrar på marken förstördes.¹¹⁸ Iran själva hävdar att minst 48 olika flygplan och helikoptrar blivit förstörda eller allvarligt skadade av anfallen.¹¹⁹ Parallellt med attacken mot H-3-baserna, genomfördes en avledningsmanöver i östra Irak genom ett anfall mot Kirkuk med F-5-flygplan, understödda av fyra F-14 för att vilseleda irakiskt luftförsvar.¹²⁰ Analysen påvisar en lyckad riskanalys avseende kostnaden för att uppnå förväntade resultat kontra de egna förlusterna.

Anfallet djupt inne i irakiskt territorium visade förmågan till strategiska anfall över hela operationsdjupet. Utan egna förluster återvände F-4-planen samma rutt och landade på hemmabasen efter nästan fem timmar i luften och en flygsträcka på cirka 3000 km.¹²¹

"Slå mot sårbara militära mål" är högt förekommande i empirin, där Irans prestation bedöms ha hög påverkansgrad.

Sammanfattning flyganfallet mot flygbas H-3:

Faktor 1-6, Oberoende variabel	Förekomst I Empirin	Påverkansgrad I förhållande till motståndaren
Kreativitet	Hög-3	Hög-3
Självförsörjning & externt stöd	Hög-3	Hög-3
Engagemang	Låg-2	Låg-2
Underrättelse	Låg-2	Hög-3
Spridning & kraftsamling	Hög-3	Hög-3
Slå mot sårbara militära mål	Hög-3	Hög-3

Tabell 6, Flyganfallet mot flygbas H-3

Analys och resultat av strategiska anfall utförda av IQAF

5.3 Iraks initiala flyganfall mot Iran den 22 september 1980

Kreativitet

Anfallen var ett misslyckande både ur ett taktiskt och strategiskt perspektiv. Under andra anfallsvågen saknade attackflygplanen i stora delar eget jaktskydd under flyganfallen.¹²² Låg möjlighet till kreativitet genom centraliserad styrning och genomförande direkt via Saddam Hussein med en underlåtenhet att uppskatta motståndarens

¹¹⁸ Cooper & Bishop 2000, p. 120.

¹¹⁹ Dages 2021.

¹²⁰ Cooper & Bishop 2000, p. 119.

¹²¹ Dages 2021.

¹²² Cooper & Bishop 2000, pp. 75-76.

kapaciteter bidrog till dålig planering som avspeglade sig i ett dåligt resultat.¹²³ Den iranska radartäckningen hade flera blinda fläckar som Irak kreativt utnyttjade. Endast ett femtiotal irakiska flygplan kunde upptäckas på radar, medan övriga nådde anfallsmålen oupptäckta.¹²⁴

"Kreativitet" är lågt förekommande i empirin, där Iraks prestation bedöms ha låg påverkansgrad

Självförsörjning & externt stöd

Den bristande träningen och erfarenheten hos de irakiska piloterna utgjorde ett hinder för att framgångsrikt genomföra en storskalig operation, särskilt i en hotfull miljö med luftvärn och jaktflyg. Dålig kapacitet i klargöring för återupprepade anfall saknades för flygoperationens storlek och intensitet.¹²⁵

En del av vapnen nådde sina mål, men upp till hälften av bomberna detonerade aldrig på grund av felaktiga vapeninställningar eller missade helt sina mål. Beväpningen bestod till stor del av ålderstigna, ostyrda raketer och "dumma" bomber. Flera irakiska flygplan nådde aldrig fram till sina mål.¹²⁶

"Självförsörjning & externt stöd" är högt förekommande i empirin, där Iraks prestation bedöms ha låg påverkansgrad

Engagemang

Den nationella moralen var inledningsvis hög men minskade när kriget övergick till mer statisk krigföring.¹²⁷ Innan och under kriget köpte Irak vapen från flera länder, bland annat Sovjetunionen, Frankrike och USA, vilket resulterade i ökande utgifter.¹²⁸

"Engagemang" är lågt förekommande i empirin, där Iraks prestation bedöms ha ingen påverkansgrad

Underrättelse

Irak erhöll underrättelseinformation via Sovjet med detaljerade kartor och information kring de skyddade uppställningsplatserna, däremot misslyckades Irak med uppföljningen av underrättelserna inför anfällen.^{129, 130} Flera av flygsystemen var flyttade till andra positioner vilket aldrig nådde fram till flygförbanden. Kombinerat med Saddam Husseins centraliserade styrning och långsamma ordervägar, påverkades genomförandet negativt genom att minska piloternas flexibilitet och deras förmåga till oberoende och effektiv uppdragstaktik.

¹²³ Karsh 1987, p. 15.

¹²⁴ Razoux & Elliott 2015, p. 17; Cooper & Bishop 2000, p. 72.

¹²⁵ Cooper & Bishop 2000, p. 76.

¹²⁶ Bergquist 2005, pp. 57–58; Cooper & Bishop 2000, pp. 72–75.

¹²⁷ Karsh 1987, p. 49.

¹²⁸ Efraim Karsh & Merkaz le-mehqarim astrategiyim 'al shem Yafeh (eds.), *The Iran-Iraq war: impact and implications*, pp. 233–239.

¹²⁹ Cooper & Bishop 2000, p. 76.

¹³⁰ Bergquist 2005, p. 57.

Bagdad bedömde i slutet av 1980 att Irans militära kapacitet, särskilt IIAF, var svag och antog förmodligen att eventuella vedergällningsattacker enkelt kunde hanteras av IQAF egna luftvärnssystem och jaktflyg.¹³¹ Underrättelser om Irans radartäckning kom från iranska exilpersoner som samarbetade med Bagdad.¹³²

"Underrättelse" är lågt förekommande i empirin, där Iraks prestation bedöms ha låg påverkansgrad

Spridning & kraftsamling

Iraks flygvapen kraftsamlade 192 flygplan från flera olika flygbaser. Flygplanens begränsade räckvidd och beväpning hindrade dem från att påverka de skyddade och mest avlägsna iranska målen.¹³³ Inget mål i Irans östra territorium drabbades, anfällen fokuserade på gränsnära områden, enligt figur 3. Irak saknade därtill kapacitet för lufttankning, vilket kunnat utökat aktionsradien ytterligare.

När Irak inledde den andra anfällsvågen med cirka 35 flygplan, tre timmar efter den första, hade iranska jaktplan redan lyft. Irakiska flygplan blev indragna i strid med flera iranska plan, vilket tvingade delar av den irakiska styrkan att avbryta uppdraget och återvända hem. Det iranska luftförsvaret lyckades därmed förhindra irakisk luftöverlägsenhet.¹³⁴ Irans flygvapen överlevde det initiala angreppet och kunde snabbt återställas för ett motanfall.

"Spridning & kraftsamling" är lågt förekommande i empirin, där Iraks prestation bedöms ha låg påverkansgrad

Slå mot sårbara militära mål

Iraks förmåga att genomföra SA och AI begränsades av dålig utbildning och användningen av äldre flygsystem som MIG-21 och Su-7.¹³⁵ Flygsystemen saknade effektiva vapensystem för att orsaka avgörande skada, där flera av bomberna varken träffade målet eller detonerade.¹³⁶

Svag underrättelse, i kombination med för få vapen och otillräcklig precision, hade ingen större effekt på Irans fortifikatoriskt skyddade uppställningsplatser, vilket försvårade Iraks förmåga att genomföra anfällen effektivt.¹³⁷ De iranska förlusterna begränsades till ett fåtal flygplan och helikoptrar samt mindre skador på flygbaserna. Samtidigt hävdar Iran att de bekämpade 4–12 irakiska plan, inklusive en TU-22, på grund av bristande jaktskydd.¹³⁸

Analysen påvisar en undermålig riskanalys avseende kostnaden för att uppnå förväntade resultat kontra de egna förlusterna.

¹³¹ Bergquist 2005, p. 44.

¹³² Ibid., p. 52.

¹³³ Karsh 1987, p. 36.

¹³⁴ Cooper & Bishop 2000, pp. 75–76.

¹³⁵ Ibid., pp. 72–73, 76.

¹³⁶ Ibid., p. 76.

¹³⁷ Ibid., pp. 75–76.

¹³⁸ Ibid., pp. 72–75.

"Slå mot sårbara militära mål är högt förekommande i empirin, där Iraks prestation bedöms ha låg påverkansgrad

Sammanfattning Irans initiala flyganfall mot Iran:

Faktor 1-6, Oberoende variabel	Förekomst I Empirin	Påverkansgrad I förhållande till motståndaren
Kreativitet	Låg-2	Låg-2
Självförsörjning & externt stöd	Hög-3	Låg-2
Engagemang	Låg-1	Ingen-1
Underrättelse	Låg-2	Låg-2
Spridning & kraftsamling	Låg-2	Låg-2
Slå mot sårbara militära mål	Hög-3	Låg-2

Tabell 7, Iraks initiala anfall mot Iran

5.4 Iraks strategiska anfall av Kharg Island

Kreativitet

Irak genomförde kreativa angrepp på Irans oljeterminaler, vilket störde Irans oljeexport och skapade ekonomiska påfrestningar. Detta tvingade Iran att omdisponera försvarsresurser för att skydda sina oljeanläggningar. Irak bombade Kharg Island för att tvinga Iran att upphöra med sina attacker på irakiska oljeanläggningar, men trots betydande skador misslyckades dessa anfall med att nå ett avgörande resultat. Båda sidor utförde begränsade, sporadiska vedergällningsattacker, och utmattning blev en avgörande faktor. Bristen på pålitlig ersättning för förlorade flygplan hotade den långsiktiga förmågan att hota oljeindustrin och bibehålla strategisk avskräckning.¹³⁹

"Kreativitet" framträder med hög förekomst i empirin, där Iraks utförande bedöms ha en låg påverkansgrad.

Självförsörjning & externt stöd

Vid krigsutbrottet 1980 hade Irak en betydande mängd militär, men saknade säker återförsörjning vid förluster, vilket begränsade användningen av flygplan i högriskmiljöer. Insikten om att förluster inte kunde ersättas blev avgörande för beslutsfattandet.¹⁴⁰ Redan under den första månaden av kriget minskade antalet attacker mot strategiska mål gradvis. Irak valde att minska sina förluster av attackflygplan genom att fokusera på gränsnära mål och genomföra slumpmässiga attacker mot Kharg Island.¹⁴¹

¹³⁹ Bergquist 2005, pp. 44-46.

¹⁴⁰ Ibid., pp. 49-51.

¹⁴¹ Ibid., p. 50.

"Självförsörjning & externt stöd" framträder med hög förekomst i empirin, där Iraks utförande bedöms ha en låg påverkansgrad.

Engagemang

Irakiernas initiala ovilja att utföra upprepade attacker mot Kharg Island försvann efter att Saddam Hussein personligen beordrade alla anfall, vilket minskade piloternas motivation ytterligare, oavsett konsekvenserna.¹⁴²

Avsatta ekonomiskmilitära resurser och tolerans enligt Iraks inledande anfall mot Iran.

"Engagemang" framträder med låg förekomst i empirin, där Iraks utförande bedöms ha ingen påverkansgrad.

Underrättelse

Underrättelse om oljeanläggningarnas mållägen fanns, men effektiviteten hämmades av bristande precision och verkan i vapensystemen. Underrättelser visade på oljans kritiska betydelse för båda sidor, och flygresurser för vedergällning konserverades som en strategisk resurs.¹⁴³

"Underrättelse" framträder med låg förekomst i empirin, där Iraks utförande bedöms ha en låg påverkansgrad.

Spridning & kraftsamling

Attackflygplanen var dåligt anpassade för uppgiften och hade undermålig beväpning med bristande precision, målet anfölls totalt upp till 40 gånger.¹⁴⁴ Kraftsamlingen var otillräcklig, och anfällen genomfördes med endast ett fåtal flygplan. Observatörer rapporterade aldrig fler än sex flygplan per insats.¹⁴⁵ Iraks strategiska bombflyg, som Tu-22 och Tu-16, användes aldrig på grund av hotet från det iranska luftförsvaret och avsaknaden av precisionsvapen.¹⁴⁶

"Spridning & kraftsamling" framträder med hög förekomst i empirin, där Iraks utförande bedöms ha en låg påverkansgrad.

Slå mot sårbara militära mål

Förmågan att genomföra AI eller strategiska anfall med samordnat jaktskydd var bristfällig. Huvudorsakerna var svag underrättelse, toppstyrd planering samt begränsade taktiska kunskaper om luftoperationer, vilket negativt påverkade utfallet.¹⁴⁷ Därutöver saknade flygförbanden möjlighet till uppdragstaktik. Ineffektiva, felinställda vapen, äldre flygsystem och dåligt utbildade piloter bidrog ytterligare till problemet.¹⁴⁸

¹⁴² Cooper & Bishop 2000, p. 141.

¹⁴³ Bergquist 2005, pp. 46–47.

¹⁴⁴ Karsh 1987, p. 37.

¹⁴⁵ Bergquist 2005, p. 47.

¹⁴⁶ Cooper & Bishop 2000, p. 141.

¹⁴⁷ Cooper & Bishop 2000, p. 141; Bergquist 2005, p. 44.

¹⁴⁸ Bergquist 2005, p. 23.

Flyganfallen mot Kharg Island var framför allt framgångsrika i att återställa ömsesidig avskräckning, men de misslyckades med att nå ett avgörande resultat.¹⁴⁹ En avgörande faktor var att för få flygplan kraftsamlades under anfallen, vilket ledde till att målen ofta missades eller att vapnen levererades utanför optimala parametrar. Upprepade anfall mot målen i området resulterade också i egna förluster inom ett väl skyddat luftrum, inklusive både iranskt luftvärn och F-14 jaktflyg.¹⁵⁰

Irak och Iran betraktade oljeindustrin som en strategisk tillgång, extremt sårbar för attacker på grund av dess placering nära gränsen och den begränsade möjligheten att helt skydda sådana kritiska resurser. Både IQAF och IIAF använde sina flygvapen främst för offensiv strategisk avskräckning.¹⁵¹ Målet var att förhindra den andra sidan från att påverka dessa värdefulla mål genom att visa förmåga att orsaka allvarliga skador, snarare än att helt förstöra dem. Analysen visar på en ekonomisk riskanalys av kostnaden för att uppnå förväntade resultat jämfört med egna förluster.

"Slå mot sårbara militära mål" framträder med hög förekomst i empirin, där Iraks utförande bedöms ha en låg påverkansgrad.

Sammanfattning Irans anfall mot Kharg Island:

Faktor 1-6, Oberoende variabel	Förekomst I Empirin	Påverkansgrad I förhållande till motståndaren
Kreativitet	Låg-2	Låg-2
Självförsörjning & externt stöd	Hög-3	Låg-2
Engagemang	Låg-2	Ingen-1
Underrättelse	Låg-2	Låg-2
Spridning & kraftsamling	Hög-3	Låg-2
Slå mot sårbara militära mål	Hög-3	Låg-2

Tabell 8, Iraks strategiska anfall mot Kharg Island

¹⁴⁹ Ibid., p. 44.

¹⁵⁰ Cooper & Bishop 2000, pp. 115-116, 141.

¹⁵¹ Karsh 2009, pp. 45-46.

5.5 Resultatsammanfattning

Sammanvägda resultat från fyra fall av offensiva flyganfall. Tabell med variabler, påverkansgrad sammanfattar med summerad siffra teorins förklaringsvärde för respektive part, enligt tabell 9. Resultatens siffrvärden refererar till tabell 3+4.

Irans påverkansgrad I förhållande till motståndaren		Faktor 1-6, Oberoende variabel	Iraks påverkansgrad I förhållande till motståndaren	
Operation Kaman 99	Flyganfallet mot flygbas H-3		Iraks initiala flyganfall	Bombanfall av Kharg Island
Hög-3	Hög-3	Kreativitet	Låg-2	Låg-2
Hög-3	Hög-3	Självförsörjning & externt stöd	Låg-2	Låg-2
Låg-2	Låg-2	Engagemang	Ingen-1	Ingen-1
Hög-3	Hög-3	Underrättelse	Låg-2	Låg-2
Hög-3	Hög-3	Spridning & kraftsamling	Låg-2	Låg-2
Hög-3	Hög-3	Slå mot sårbara militära mål	Låg-2	Låg-2
17/18	17/18	Enskild summering av påverkansvärde	11/18	11/18
Hög- 34/36		Sammanvägt resultat	Låg-22/36	

Tabell 9, Förklaringskraft sammanvägda resultat Iran & Irak

6 Diskussion

Kapitlet reflekterar och knyter an till studiens problemformulering, syfte och forskningsfråga.

6.1 Resultatdiskussion

Analysen av offensiva anfall visar att UM har hög förklaringskraft när det gäller att förklara prestation i jämförelse med motståndaren i en jämförbar kontext. Utmärkande och avgörande för framgång i en symmetrisk kontext har framför allt varit utbildningsnivå, teknologiskt försprång, kreativitet, förmågan till kraftsamling och bättre underrättelser.

I krigets inledningsskede var självförsörjning och externt stöd av mindre betydelse, eftersom båda parter hade omfattande resurser. Dessa faktorer blev dock alltmer centrala under det långvariga kriget, vilket faller utanför denna studies fokus. Faktorn är dock tveklöst avgörande om man betraktar behoven i det pågående kriget i Ukraina. Faktorn engagemang har haft marginell påverkan, främst på grund av bristen på empiriska data och svårigheten att mäta den. Detta kan förklaras av att attackerna ägde rum under en kort tidsperiod i förhållande till krigets totala längd.

Dessa faktorer har analyserats med kvalitativa data och en jämförande fallstudieanalys, vilket har identifierat specifika variabler som påverkar utfallet. Det är viktigt att notera vissa metodsvagheter, då den begränsade tillgången på empiriska data kan påverka analysens noggrannhet och generaliserbarhet.

6.2 Jämförelsediskussion IIAF vs IQAF

Vid krigsutbrottet hade Iran de mest avancerade flygplattformarna och vapensystemen i Gulfregionen tack vare sitt nära samarbete med USA. Detta stod i kontrast till Iraks militära utrustning, som främst bestod av sovjetiska vapensystem.

Parterna visade tydliga skillnader i kreativitet och kraftsamling. Irans anfall mot H-3-basen illustrerar detta, där noggrant planerad insats och effektiv samordning med flera flygsystem lyckades. Hög kreativitet kräver omfattande träning, erfarenhet, teknologisk utveckling och risktagande. Irans förmåga att nå militära mål över hela operationsdjupet med lufttankning var avgörande och bekräftar geografins roll som en kritisk faktor.

Iraks flygvapen kännetecknades av stark hierarki och centraliserade beslutsprocesser, vilket begränsade initiativ och uppdragstaktik på lägre nivå. Resurskraftsamling påverkades av kvantitativa och kvalitativa brister i flyg och vapensystem samt svag underrättelseverksamhet. Under offensiver saknade Irak tillräckligt egenskydd mot starkt luftvärn och fientligt jaktflyg, vilket reducerade den operativa framgången.

7 Slutsatser

Resultaten av analysen och teorin sammanfaller och förklarar varför Irans förmåga att slå mot sårbara militära mål överträffade motståndarens. Iraks framgångar var på motsvarande sätt begränsade när det gäller de avgörande faktorerna. Detta innebär att UM förklaringskraft och den tidigare forskningen om modellen nu har stärkts något ytterligare, med ett särskilt fokus på jämförbara motståndare.

Trots att de irakiska offensiva anfällen inte resulterade i några betydande framgångar, bidrar detta ändå till teorins förklaringsvärde genom att belysa Iraks svagheter i förhållande till de centrala faktorerna. Analyserna visar att även uteblivna framgångar kan ge insikter om de faktorer som påverkar krigföringens utfall och strategiska genomslag.

UM-modellen kan därför anses förklara fall oavsett kontext, på en glidande skala mellan asymmetri och symmetri, vilket bekräftar teorins praktiska tillämpbarhet. Studiens resultat lyfter fram de faktorer och beroenden som har varit avgörande för jämförbara stater, vilket bidrar till att fördjupa den krigsvetenskapliga diskussionen om tidigare och kommande konflikter i jämbördiga scenarier. Detta kan på sikt påverka och vägleda en småstats strategiska koncept samt militärstrategiska doktriner för luftmakt utifrån rådande hotbild.

Analysen understryker betydelsen av innovativ planering, avancerad utbildning och strategisk samordning av moderna flygplattformar och vapensystem. Dessa faktorer är avgörande för framgångsrika offensiva flyganfall och möjliggör effektivt utnyttjande av resurser och teknologi. Geografins påverkan på konfliktens dynamik samt förmågan att slå mot militära mål med stöd av lufttankningsresurser över hela operationsdjupet framstår som avgörande. Dessa förmågor, som ingår i självförsörjning och externt stöd, underbetonas i UM. Det är därför viktigt att dessa faktorer får en tydligare framställning och upplösning för att förbättra UM tillämpbarhet.

Sammanfattningsvis kan UM individuella faktorer uppfattas bekräfta redan etablerade teorier eller uppenbara sanningar inom krigsvetenskapen, men deras förklaringsvärde är ändå betydande. Luftmaktsteorier utvecklas kontinuerligt och erbjuder inga absoluta lösningar. Forskning kan identifiera vilka teorier som bäst passar småstaters geostrategiska kontext. För att stärka UM generaliserbarhet vid offensiva flygoperationer krävs att fler fall studeras och jämförs i andra kontexter. Genom UM har denna studie av två jämbördiga småstater utan tydlig asymmetri bidragit till en djupare förståelse för framgång under liknande förutsättningar.

7.1 Fortsatt forskning

Fortsatt forskning kan undersöka hur teknologi, utbildning och geografi samverkar vid offensiva flygoperationer, med fokus på Arves och Hanijes teorier om geografisk påverkan. Studien visar att geografien varit avgörande i flera fall, men indikatorer kopplade till geografiska begränsningar saknas både i UM och denna studie.

Ett relevant forskningsområde är att undersöka hur parterna förhållit sig till internationell humanitär rätt (IHL) vid offensiva flygoperationer, med fokus på civilförluster. En jämförelse med konflikter såsom Ukrainakriget eller Israels nuvarande konflikt kan ge insikt i hur IHL tillämpas och hur strategier varierar mellan länder.

Forskning kan vidare undersöka hur småstater anpassar sina offensiva luftmaktstrategier för att stödja Natos kollektiva försvarsdoktrin, och hur dessa anpassningar påverkar nationell säkerhet och långsiktig försvarsplanering i en dynamisk geopolitisk kontext med olika hot.

8 Referenser

Ali, Javed, "Chemical weapons and the Iran-Iraq war: A case study in noncompliance", *The-Nonproliferation Review* 8:1 (2001), pp. 43–58, doi:10.1080/10736700108436837.

Arve, Sten, "Air Power Considerations for a small state", *Air Power Journal* vol. 18 No. 2 (2023).

Berglund, Christofer & Souleimanov, Emil Aslan, "What is (not) asymmetric conflict? From conceptual stretching to conceptual structuring", *Dynamics of asymmetric conflict* 13:1 (2020), pp. 87–98, doi:10.1080/17467586.2019.1680855.

Bergquist, Ronald E., *The role of airpower in the Iran-Iraq War* (Maxwell Air Force Base, Ala.: Air University Press, 2005).

Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Tredje upplagan ed. (Stockholm: Liber, 2018).

Chubin, Shahram & Tripp, Charles, *Iran and Iraq at war* (Boulder, Colo: Westview Pr, 1988).

Clarke, R. S., *Strategy, air strike and small nations*, Repr. ed. (RAAF Base Fairbairn: Aerospace Centre, 2001).

Cooper, Tom & Bishop, Farzad, *Iran-Iraq War in the air, 1980 - 1988* (Atglen, Pa: Schiffer Military History, 2000).

Dagres, Holly, *How Iranian Phantoms pulled off one of the most daring airstrikes in recent memory*, 31/3 2021, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/how-iranian-phantoms-pulled-off-one-of-the-most-daring-airstrikes-in-recent-memory/> [accessed 2024-08-23].

Egnell, Robert, *Framtida konfliktyper : En modell för kategorisering av krig och konflikter (S14)* (Försvarshögskolan, 2010).

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan ed. (Stockholm: Wolters Kluwer, 2017).

Fadok, David S., *John Boyd and John Warden: Air Power's Quest for Strategic Paralysis* (Air University Press, 1995), <https://www.jstor.org.proxy.annalindhbiblioteket.se:2048/stable/resrep13762> [accessed 2024-04-26].

Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin - MSD 22* (Stockholm: 2022).

Giulio Douhet, Joseph Patrick Harahan, & Richard H. Kohn, *The Command of the Air* (Tuscaloosa: University Alabama Press, 2010).

God forskningsred, [text], <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningsred.html> [accessed 2024-08-28].

Handel, Michael I., "Technological surprise in war", *Intelligence and National Security* 2:1 (1987), pp. 1–53, doi:10.1080/02684528708431875.

Hanjie, Bernard Cai, "Airpower and Small States", *POINTER, Journal of the singapore armed forces* 40:2 (2014).

John Andreas Olsen, *Routledge Handbook of Air Power* (Abingdon, Oxon: Routledge, 2018).

Karsh, Efraim & Merkaz le-mehkarim astrategiyim 'al shem Yafeh (eds.), *The Iran-Iraq war: impact and implications* (Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Macmillan in association with the Jaffee Center for Strategic Studies, Tel-Aviv University, 1987).

Karsh, Efrayim, *The Iran-Iraq War, 1980-1988*, 1. publ ed. (Oxford: Osprey, 2009).

Karsh, Efrayim, *The Iran-Iraq war: a military analysis* (London: Internat. Inst. for Strategic Studies, 1987).

Kurtulus, Ersun N., "The Notion of a "Pre-Emptive War:" the Six Day War Revisited", *Middle East Journal* 61:2 (2007), pp. 220–238.

Meilinger, Phillip S., "Trenchard and "morale bombing": The evolution of Royal Air Force doctrine before World War II", *The Journal of Military History* 60:2 (1996), p. 243.

Pashakhanlou, Arash Heydarian, "The Underdog's Model: A Theory of Asymmetric Air-power", *Air & Space Power Journal* 35:4 (2021), pp. 6–22.

pixelstorm, *Churchill, Hitler, and the Battle of Britain*, 2019, <https://winstonchurchill.org/publications/finest-hour/finest-hour-185/churchill-hitler-and-the-battle-of-britain/> [accessed 2024-09-03].

Razoux, Pierre & Elliott, Nicholas, *The Iran-Iraq war* (Cambridge, Massachusetts ; London, England: The Belknap Press of Harvard University Press, 2015).

Robert A. Pape, *Bombing to Win : Air Power and Coercion in War* (Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1996).

Tilford, Earl H., "Operation allied force and the role of air power", *Parameters* 29:4 (1999), pp. 24–38.

Warden, John, "The enemy as a system", *Airpower Journal* no. (1995).

Warden, John A., *The Air Campaign: Planning for Combat* (DIANE Publishing, 1994).

Westberg, Jacob, *Svenska säkerhetsstrategier : från neutralitetspolitik till ansökan om Nato-medlemskap*, Tredje upplagan ed. (Lund : Studentlitteratur, 202AD).

Year: 1987), UN Security Council (42nd, "Resolution 598 (1987) /: adopted by the Security Council at its 2750th meeting, on 20 July 1987.", no. (1987).

Zimmerman, David, *Britain's shield: radar and the defeat of the Luftwaffe* (Stroud, Gloucestershire: Sutton, 2013).

9 Figur & Tabellförteckning

FIGUR 1, ANALYSMETOD.....	18
FIGUR 2, EXEMPEL DATABAS	18
FIGUR 3, H-3 AIR STRIKE, MILITARY-HISTORY.FANDOM.COM.....	21
FIGUR 4, ANFALLSMÅL, EN.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/WAR OF THE CITIES.....	22
TABELL 1, OPERATIONALISERING/ANALYSVERKTYG	17
TABELL 2, FÖREKOMST.....	19
TABELL 3, PÅVERKANSGRAD	19
TABELL 4, FÖRKLARINGSKRAFT	19
TABELL 5, OPERATION KAMAN 99.....	27
TABELL 6, FLYGANFALLET MOT FLYGBAS H-3	29
TABELL 7, IRAKS INITIALA ANFALL MOT IRAN.....	32
TABELL 8, IRAKS STRATEGISKA ANFALL MOT KHARG ISLAND	34
TABELL 9, FÖRKLARINGSKRAFT SAMMANVÄGDA RESULTAT IRAN & IRAK.....	35